

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prelinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 20 decembar 1940
God. XI • Broj 51

HRVATI I NARODNO JEDINSTVO

Pobijajući narodno jedinstvo, izvesni listovi u Banovini Hrvatskoj neprestano podvlače, da ono „u praksi znači majoriziranje Hrvata“, dok im naprotiv „hrv. narodni individualitet“ pretstavlja garanciju protiv toga.

Prema tome bi izgledalo, da su se individualiteti pro-našli više kao odbranbena i preventivna mera, nego li kao načelno gledište; što se vidi i izjava onih Hrvata, koji u četiri oka kazuju, da nemaju ništa protiv pravog jugoslovenstva, ali traže, da se najpre utvrdi ravnopravnost i da se prizna svakome što je njegovo, „pa onda smo jedno!“ Otrprike to isto kazala je, u jednoj prilici, i jedna od vodećih ličnosti: „I ja sam neko vreme bio za narodno jedinstvo. Ali kad sam video da se na toj bazi ne može politički postići za Hrvate to što hoće, morao sam da ga napustim. Što se pak budućnosti tiče, videćemo...“

Postoji naravno i takvih Hrvata, koji su „individualitete“ iskoristili za stara rovarjenja, čije ciljeve je nedavno osudio i ban Šubašić, kad je govorio o onima, „koji gledaju preko granica“. Ma da oni tvrde, da za njih individualitet znači „potpunu slobodu Hrvatske“, iz samih njihovih simpatija je jasno, da ta sloboda ide za potpunim ropstvom, što je u poslednjem broju necenzurisano utvrdio i splitski „Nar. list“.

Danas, međutim, nemamo nameru da se bavimo bednicima, već ČESTITIM HRVATIMA, KOJI SE SPREMAJU DA SLAVE SVOJ BOŽIĆ, u ljubavi za sve što je hrvatsko, ali i za sve što ih, u ovoj državi, spaja sa Srbima i Slovencima, i što osigurava slobodu Banovine Hrvatske i nezavisnost Jugoslavije.

Šta za njih znače „individualiteti“? — Ako pitamo istoriju, naćićemo, da je golemo većina najuglednijih Hrvata radila za nar. jedinstvo, pod ilirskim, slovinskim, ili hrvatskim; ali najviše pod jugoslovenskim imenom. Svi sofizmi, fabricirani ad hoc, da se pod nar. jedinstvom tada razumevalo nešto drugo, mogu da se održe samo do-tle, dok je javna reč kod Hrvata dirigovana. Jedinstvo ne može značiti drugo nego jedinstvo. A najmanje od svega može značiti odvojenost i nejedinstvo! Na taj način bi se moglo dokazivati, da je neko pod pravdom mislio nepravdu, a pod mirom rat. Sofizam je i to, da se pod time mislilo državno, a ne narodno jedinstvo. Svi dokumenti iz g. 1918, a koje su potpisali legitimni predstavnici Hrvata, zajedno sa S. Radićem, govore o stvaranju zajedničke države „na bazi narod. jedinstva“; što znači da je drž. jedinstvo samo posledica osnovne i, VEĆ PRE TOGA UTVR-ENE ČINJENICE, O NAR. JEDINSTVU!

Danas se, prema tome, može raditi jedino o odbacivanju te ideje. I to o načelnom, pa prema tome i trajnom; ili o taktičnom, pa prema tome i privremenom odbacivanju!

U trajno odbacivanje ne verujemo; ne samo zbog Hrvata Jugoslovena, koji su nepokolebljivi i koji će sve više rasti; već i zbog toga, što znamo, da se i veliki broj starih radičevaca vrlo dobro seća svog starog programa i nauke braće Radića, da je toš Hrvat onaj, koji to jedinstvo ne prima. I što je najvažnije, — veruje li ko ozbiljan da se ma koja država, a naročito ona, koja leži između tolikih velikih i dinamičnih nacija, — može trajno održati bez jedne unutarnje kohezije sile; na osnovu nekog trgovačkog ugovora, i računa, da trenutčno to najbolje štiti zasebne interese?!... A cilj države nije da se održi samo u današnjem trenutku, već da se održi za sva vremena i da bude sve jača! To se, međutim može postići SAMO NA BAZI SUDBINSKE I OSEĆAJNE POVEZANOSTI; — kad se, bez obzira na trenutne račune, ZA SVA VREMENA I SVE SLUČAJEVE, TA ZAJEDNICA SMATRA SVOJOM, RODENOM; — kad se svaki njen deo i čovek voli istom ljubavlju, i kad se zna, da je dobro svijui i dobro pojedinaca. A TAJ OSEĆAJNI MOMENAT, TO JE NARODNO JEDINSTVO!

Mi smo već napred istakli, da se i u prošlosti to jedinstvo krstilo različitim imenima, dok nije preovladalo jugoslovenstvo. Već to znači, dakle, da nar. jedinstvo ne isključuje nikakvu zasebnu svetinju, oznaku ili interes; i

Соколки фронт

Нема сумње, да је баш соколетво позвано, да стане на чело одбране народа и државе, као свестан и одаи помагач наше војске и да преузме на себе унутрашњи фронт, за борбу против било каквог на-ертаја на интегритет и егзи-стенцију државе. Соколетво је и позвано на то, обзиром на свој високи етички, хумани и национални програм, непому-ћен племенским, верским, или сталешким разликама и преси-зањима; као и обзиром на сво-је учење о телесном и душев-ном васпитању у служби на-рода, те обзиром на досадашње успехе тога рада, као и на своју снагу и распрострање-ност по читавој држави. Наше соколетво је у том погледу нај-интимнији сарадник и помагач наше војске, јер су им зајед-нички идеали, а то су једин-ство нације и државе, њен ин-тегритет и слобода, те борба за добро Краља и отаџбине.

Наше соколетво је импозант-на војска. До 2000 соколских друштава, разврстаних у 25 со-колских жупа, са 270.000 чла-нова, то је наше соколетво. Пред тим бројем треба свако да застане и да констатује, да иза овако моћне организације збиља мора стајати велика и здрава идеја, и да та органи-зација заправо значи сам на-род, у његовим најбољим, позитивним квалификацијама, спо-собностима и патриотизму. — Док смо робовали туђинској држави, соколски рад састојао се заправо у освешћивању на-рода и у припремању за ње-

гово ослобођење. Тај и такав рад био је дакако, у исто вре-ме уперен против туђинске др-жаве, био је дакле у том по-гледу револуционаран. После нашег уједињења, наш сокол-ски рад изгубио је дакако тај револуционарни карактер, те је напротив постао државотворан и будан чувар своје национал-не државе. Соколетво, према томе, треба да се обнавља и развија, те да дође до онаквог значаја и утицаја у својој на-ционалној држави, какав извире из његовог програма и снаге.

Нездрава је појава, да се сад, у нашој националној др-жави с извесних страна, удара на соколетво, као некад у ту-ђинској држави, и да у борби против соколетва извесни људи налазе неке политичке циљеве и успехе. Међутим, то нас ни-ти смега нити обесхрабрује. Сумњама и колебањима нема више места у нашим редови-ма, јер су се они, после свих тих нападаја, пречистили и збили у непробојну фалангу. У данашњим судбоносним вре-менима потребан је један чврст ослонац за све оне који мисле и осећају југословенски и ко-јима је идеал јединство нације и државе. Наше соколетво нео-спорно је тај чврсти и моћни ослонац. Сада је час, да сваки од нас покаже своју унутра-шњу снагу отпорност и вред-ност. Сваки од нас нека зна, ма како му се чинило да је осамљен, да иза њега стоји моћна организација!

Др. Милан Поповић

да је GRDNA NEISTINA, DA ONO U SVAKOJ PRIMENI ZNAČI MOJORIZACIJU! Ako je neko to i mislio, zar i hrvatska ideja nema svojih krajnjih elemenata?

Sokolstvo ne ulazi u ocenu političkih čina. Ako su politički faktori na hrv. strani mislili, da nema drugog načina da se osiguraju od majoriziranja, nego što je ogradi- vanje individualitetima, to ne znači da se, i nakon tog o- siguranja, mora raditi na sve jačem razdvajanju, već o- bratno. Jer onaj ko, i nakon osiguranja od majorizacije, ide ka odvajanju, navraća vodu na mlin onih, kojima su individualiteti izlika za nehrvatske ciljeve.

Pisanje „Hrv. dnevnika“ i reči gg. Mačeka i Šubašića pokazuju da se uvida, DA JE JUGOSLAVIJU POTREBNO I VOLETI, A NE SAMO PRIZNAVATI! Da je potrebno biti pripravan i na žrtve, za one u Bitolju kao i za one u Varaždinu! Da nije dosta samo računati, nego i osećati. A svega toga nema, ako se veštački fabrikuju čak i razlike između hrvatskog i srpskog jezika, i ako se na svakom koraku progone jugoslovenstvo, na inicijativu onih, o ko- jima je g. Šubašić kazao, da gledaju preko granice.

Znamo, naravno, da će i oni koji se u duši slažu s na- ma, kazati da, iz ovih ili onih razloga, treba počekati. Ne- ćemo ulaziti u to, da li imaju pravo. Ali, ČESTITAJUĆI BOŽIĆNE PRAZNIKE SVIMA DOBRIM HRVATIMA, mi svoje želje ne upućujemo samo sokolskoj braći i onima, koji otvoreno ispovedaju jugoslovensku misao, nego i svima Hrvatima bez razlike, koji osećaju u sebi ponos slo- venstva i koji su sa ljubavlju spremni, da se založe za granice zajedničke Jugoslavije. Jer, bez obzira kojoj grupi pripadali, ONI SU ZA NAS DOBRI JUGOSLOVENI! A ako im je krivo što ih takvim nazivamo, neka i oni nas smatraju dobrim Hrvatima. Nama to neće biti krivo.

Rad Saveza Sokola Sednica Izvršn. Odbora

Dne 16 decembra održana je sednica Izvršnog odbora Saveza sokola. Pored rešavanja redovnih tekućih poslova, sednica je done- la i sledeće odluke:

Primljen je predlog ženskog stručnog odbora da se održe te- čajevi za vežbačice višeg odelje- nja, i to u Beogradu od 28 de- cembra do 1 januara, a u Mari- boru od 2—6 januara 1941 god.; da se održe smučarske utakmice za članice i starije naraštajke.

Primljen je predlog Načelni- štva; da se štampa takmičarski red za utakmice članova i čla- nica.

Sa najvećim zadovoljstvom pri- mljeno je na znanje saopštenje, da je sestra Milica, supruga poč. Dure Paunkovića poklonila bogatu knjižnicu našeg počivšeg za- menika starešine, Savezu sokola Kraljevine Jugoslavije.

Na sednici je raspravljano i o pitanju sleta godine 1941.

Svoj braći Sokolima i svi- ma našim pretplatnicima i čitaocima katoličke verois- povesti, najsrdačnije čestita- mo SREĆNE BOŽIĆNE PRA- ZNIKE!

Ховати и соколетво

Пишу нам из Крупањ: Кад смо неки дан, на 1 децембра, одржали у нашем месту сокол-ску академију, која је оставила снажан утисак на све гледаоце, јер је цела била прожета брат-ском слогом и љубављу за сву браћу, доживео сам пријатно изненађење, како за време мо-га девето-годишњег соколовања нисам доживео. По свршеном програму пришао ми је брат Хрват, Јаков Павичић, из Лови-ца, ср. Грачац, и кроз сузе ми стегаво руку, честитајући ми као старешини друштва на одржаном поздравном говору, у коме се, вели, величају наши Хрвати и Словенци; па је, вели, и цео програм што су га извели омла-динци и чланови друштва про-жет братском љубављу и сло-гом тако да ће му овај дан о-стати забележен као један од најзначајнијих дана.

Шта сам могао да кажем брату Павичићу него да му се захва-лим и да му пожелим, да се он, у својој ужој отаџбини, Бано-вини Хрватској, одушеви истим братским осећањима, каква је о-сетно овде у нашој средини.

Напомињем, да је ова приред-ба заиста оставила врло леп у-тисак и на осталу браћу Хрва-те, којих је било неколицина на тој приредби.

Борђе М. Поповић, старешина Соколског дру-штва, Крупањ

Iz Načelnništva Saveza Sokola K.J.

SAVEZNI SMUČARSKI TEČAJ ZA ČLANICE I STARIJI ŽENSKI NARAŠTAJ

U drugoj polovini januara održaće se osmo-dnevni Savezni smučarski tečaj za članice i stariji ženski naraštaj, od 16, 17 i 18 godina. Tečaj će se održati od 19 do 26 januara, u koliko taj termin odgovara župama. — Mesto će se odrediti prema prijavama, da bude bliže onim župama, iz kojih je prijavljen najveći broj sestara.

Na tečaj će se iz svake župe primiti po 2 sestre. Na tečaj će se primiti: bolje smučarke koje će se spremati za takmičarke, a isto tako i početnice. Sve će se sestre pripremiti i za rad na organizovanju smučarstva po društvima i za buduće smučarske vodnice. Za tečaj treba prijaviti samo one sestre, koje će u svemu da zadovolje sokolske interese.

Prijave načelništvu Saveza SKJ prima najkasnije do 4 januara 1941 godine. Ako iz koje župe, do toga dana nije stigla prijava, smatraće se, da župa nema tečajke i prazna mesta će se ustupiti drugim župama.

Župe koje nemaju smučara, treba odmah da izveste Načelništvu Saveza o tome, kako bi moglo ta mesta ustupiti onima, kod kojih su prilike za smučanje povoljnije.

SAVEZNI TEČAJ ZA KOŠARKU ZA BEOGRADSKA DRUŠTVA

Od 2 do 6 januara održaće se u Beogradu tečaj košarke za stariji muški i ženski naraštaj beogradskih društava.

Tečaj će biti, odvojeno za naraštaje, a odvojeno za naraštajke.

Na tečaj će se primiti početnici i napredniji igrači i igračice.

Svrha tečaja je uvežbavanje košarke, učenje taktike napada i odbrane, praktično suženje i učenje teoretskih pravila igre.

Prijave za tečaj treba slati Načelništvu saveza SKJ — Beograd, Terazije 34, do uključivo 28 decembra. Zadošnele prijave neće se uzimati u obzir.

Tečaj će se održati u sokolskom domu Краља Александра I (дом Соколог дрштва Београд—Матница), Делиградска ул. 27. Тецај је полудневни.

Препоручује се да се пријави што више старијег мушког и женског нараштаја.

На тецај могу доћи и браћа и сестре из унутрашњости, који имаду могућности да сами сносе трошкове стана, хране и пута.

SAVEZNI TEČAJ ZA VEŽBAČICE VIŠEG ODELJENJA ČLANICA

Od 28 decembra do 1 januara održaće se u Beogradu petdnevni tečaj za vežbačice višeg odeljenja članica, za župe: Banja Luka, Beograd, Bjelovar, Cetinje, Kragujevac, Mostar, Niš, Novi Sad, Osijek, Petrograd, Sarajevo, Skoplje, Tuzla, Užice.

Od 2 do 6 januara održaće se jednaki tečaj u Mariboru za župe: Celje, Karlovac, Kranj, Ljubljana, Maribor, Novo Mesto, Split, Šibenik, Varaždin, Zagreb, Sušak.

Na tečaj će se primiti članice vežbačice u višem odeljenju i na-

Zašto takvi proglasi?!

Kotarska organizacija HSS u Čakovcu, zajedno sa gradskom organizacijom te iste partije, sa punim potpisima svojih predsednika i potpredsednika, objavila je, 28 novembra, proglas na svoje sugrađane, u kojima se nalaze najneistinitije optužbe i najteže uvrede protiv sokolstva. Osim, već sto put demantovane neistine, da su »funkcioneri sokolskih društava bili stjegonoše protuhrvatskih režima«, u tom proglasu se kaže, da je »i prilikom stvaranja Banovine Hrvatske sokolstvo diglo svoj glas protiv našeg naroda«; a pošto »Hrvati ne mogu doživeti, u svojoj sredini, protuhrvatski rad«, to obe orga-

nizacije »pozivaju sveukupno građanstvo, da ne ide na priredbe sokolskog društva u Čakovcu i da time vidno pokaže, da ne odobrava rad protuhrvatskih institucija«.

Proglas pretstavlja, dakle, POZIVANJE NA BOJKOT, što ni po zakonu nije dozvoljeno; — da i ne govorimo o sejanju mržnje i razdora, što je vrlo nezdrava pojava u današnjim vremenima... Zanimljivo je ipak, da da se u proglasu podvlači briga za državu, koju tobož sokolstvo ugrožava, pa se citiraju reči bana Šubašića, izrečene u Varaždinu, u prilog složne i jake Jugoslavije.

Reči bana Šubašića bile su, međutim, uperene protiv »izdajnika, koji gledaju preko granica države«. A protiv tih ljudi pomenute dve organizacije nisu izdale nikakav proglas, već baš protiv sokolstva, koje je najveći protivnik onih, koji gledaju preko granice...

Šaljite pretplatu za „Sokolski Glasnik“

raštajke, koje u toku meseca decembra navršavaju 17 i po godina života. Prijavljene sestre treba da su potpuno zdrave i izdržljive, i da barem za nuždu savladavaju osnovke takmičarskih vežbi višeg odeljenja članica, za 1941 god. i takmičarsku vežbu sa čunjevima.

Do 23 decembra treba slati tačne obavezne prijave.

Zidne novine sokolskog društva Novi Sad (Vidi članak u feljtonu)

Зидне новине

Зидне новине нису непознате у нашем соколству, али нису ни одомаћене ни раширене. Оне су доста распрострањене код средњошколске омладине и дају добре васпитне резултате. Сматрам да и код нас, у соколству, могу оне послужити као врло добар просветни инструмент. У прво време могу послужити само као забава, а затим полако, да се у те новине дају чланци васпитног и просветног садржаја. На тај се начин постижу два циља: да је се чланству и нараштају добог и корисна забава, и новине служе као спроводник соколске просвете.

Набројивши све то, додаћу још једну корисну страну, а то је корист од сарадње у тим новинама. Постоје многа браћа и сестре, која би могла да дају добре савете, али се уштежу, мислећи да су њихови радови сувише слаби и не усуђују се да их шљуу у неке новине или часопис. Али у својим зидним новинама они ће врло радо да опробају своје снаге, а доцније, кад чују

суд о својим радовима, добиће и „Сокоски Гласник“ толико жељене сараднике. Сви ови разлози су ме и понукали да напишем овај чланак.

Онај брат или сестра, који би се примио да уређује такве новине, наишли би на велике сметње, зато што не би знали од чега да почну и како да раде. Кроз такву фазу прошао сам и ја, у своје време, а пошто имам у том погледу доста искуства, сматрам да није на одмет, ако их другима саопштим. Ако би некеме од браће или sestara била потребна нека допунска обавештења ја им стојим на располагању. Сада прелазим на техничко уређење новина.

ДИМЕНЗИЈЕ

Ширина новина не сме ни у којем случају да прелази 1 метар. Разлог је тај, што се због веће ширине новине морају обесити на више, а онда се неће добро видети горњи ретци, или је потребно да се сагнуће при читању, што је незгодно. Дужина

је произвољна, али није за препоруку прелазити дужину од 2 метра, јер новине губе у изгледу. Најбоље су димензије 1 X 1,5 метра.

НАСЛОВ

Наслов треба да буде цртап, најбоље воденим бојама, целом дужином новина. То се најбоље види из фотографија наши новосадских зидних новина. На њима се јасно види наслов: „Соко“ зидне новине за чланство и нараштај.“ Испред самог наслова препоручује се нацртати неки соколски емблем. Новине се могу назвати, према вољи њихових уређивача.

ПАПИР ЗА ШТАМПАЊЕ

Папир мора бити потпуно бео, јер ако буде сивкаст, сличаће се слова са папиром и слабо ће се разабирати. Штампати (односно, ако Друштво нема писачке машине, писати) се мора на пола табака и на једној страни, јер се сав материјал лепи на лист дебелог папира. Разлог зашто се мора писати на пола табака је следећи: лепљење чла-

нака се прилагођава месту које имамо на располагању, те се према томе по неки пут чланак мора пресећи на онолико комада, колико то преостали простор захтева, а себи цео табак није нимало zgodno. Други је разлог, што морамо добити новинске ступце.

РАСПОРЕЂИВАЊЕ МАТЕРИЈАЛА

Чад је цео материјал (чланци, слике, наслови појединих чланака) готов, треба узети лист „папира“, при чему треба приближно одредити димензије новина, не лепити материјал, него га само разместити на папиру, да се види општи изглед броја. То је важно и да се виде празнине које увек настају, јер оне треба да се попуне.

НАСЛОВИ ЗА ЧЛАНКЕ ИЛИ СЛИКЕ

Наслови за чланке или слике морају бити цртани, и то крупнијим словима него што су слова текста. Слова морају да буду 3—5 пута већа од слова текста. Уосталом, то се лепо види на обадва снимка. Стил, односно о-

Dva uzorna katolička sveštenika

Pred nekoliko dana je citava Boka proslavila jubilej svešteničke službe uzornog katoličkog župnika i kanonika kotorskog kaptola, DON NIKE LUKOVIĆA. Ovaj rodoljubivi i ugledni sveštenik bio je kroz dugi niz godina desna ruka i najintimniji saradnik velikog kotorskog biskupa, UCELINIA, a istakao se i kao marljiv istorički pisac i kao vrlo ukusan poznavalac umetnosti. Njegovim naporom župna crkva u Prčnju poseduje i danas nekoliko odličnih radova najboljih jugoslovenskih umetnika. Naročito se Don Niko Luković isticao kao propovednik bratske ljubavi i jedinstva Srba i Hrvata, pa se za misao jugoslovenskog i narodnog jedinstva u svakoj prilici odlučno zalagao. Zato je citava nacionalna Boka pozdravila prigodom njegovog jubileja.

Naročito je palo u oči, da je pravoslavni budimljanski EPISKOP JOANKIJE, došao lično sa Cetinja u Prčanj i u katoličkoj crkvi prisustvovao svečanosti misi, kojom je don Niko Luković proslavio svoj jubilej, a zatim mu najsrdačnije čestitao.

U Baru je svečano proslavljen imendan tamošnjeg katoličkog nadbiskupa i „primasa Srbije“, dr. NIKOLE DOBREČIĆA. U proslavi su učestvovali predstavnici svih vlasti i društava, a naročito tamošnjeg sokolstva. Nadbiskup Dobrečić je tom prilikom održao govor, u kome je kazao, da čitav naš narod veruje u Boga i u našu slavom ovenčanu vojsku, koja bdi nad slobodom Jugoslavije. U granicama zajedničke države su danas Srbi, Hrvati i Slovenci povezani, bolje nego ikada. Svi skupa predstavljaju granitni stub, koji će braniti svaki kraj našeg ujedinjenog naroda, pred svima neprijateljima!

Ističemo ova dva svetla sveštenička lica i veselimo se, što služe kao uzor čitavom narodu. Živimo nacionalno sveštenstvo, katoličko kao i pravoslavno!

блик слова је споредан, само ако лепо изгледају. Боја наслова је произвољна, само нека буде тамнија, да се боље истиче и отскаче од осталог текста. Према томе искуству, најбоље је стављати наслове наизменично, тамно црвене и црне.

ПОДЛОГА ЗА НОВИНЕ

Подлога за новине је дебел папир, што дебљи, јер се после лепљења пакпапир скупља и корва се, утолико јаче уколико је тањи. Да се то избегне, добро је новине распетити помоћу чавлића за цртање на једној дасци, која се заједно са новинама обеси на зид.

ЛЕПЉЕЊЕ

Обзиром на велику површину, не може доћи у обзир обичан лепак, због тога што је сувише скуп, а гумирајка није погодна за ову врсту лепљења. Потребан је лепак, који је јефтин, у случају потребе да се да одлепти и прилепити наново, и тајад да не пробија кроз папир, нарочито код слика. Тај лепак можете врло лако

Mesec sokolske štampe

Prosvetni odbor Saveza sokola K. J. odlučio je ove godine da propagandi sokolske štampe posveti ceo mesec dana. Prosvetni odbor je učinio to iz razloga što hoće da dade izraza svojoj želji, da se u pogledu sokolske štampe od strane naših jedinica učini ove godine, kao završne godine Sokolzetne Petroleve petoljetke, izuzetan napor. S druge strane, Prosvetni odbor je hteo da, ostavljajući dug rok, omogućiti svima sokolskim jedinicama, da provedu u punoj meri program za propagandu sokolske štampe. Stoga očekuje da će svi prosvetni odbori i prosvetari i pravilno razumeti želju prosvetnog odbora i u punoj meri iskoristiti ovaj, izuzetni dugi rok za propagandu sokolske štampe!

Rad treba da se kreće u dva pravca: u ideološko propagandnom i u praktičnom. Treba preduzeti sve, da se svi pripadnici obaveste o važnosti sokolske štampe, za opšti napredak sokolskog rada i za ostvarenje sokolskih ciljeva. U praktičnom pogledu treba organizovati specijalnu akciju, u cilju da se za ovaj mesec dana prikupi što veći broj pretplatnika. Naročito u tom pogledu treba nastojati da dosadašnji pretplatnici uplate, najdalje do 15 januara, svoju pretplatu za 1941 g., odnosno najmanje pretplatu za polovinu te godine. Treba stoga lično obići i potsetiti sve pretplatnike da produže svoju pretplatu na „Sokolski glasnik“. S druge strane iznaći mogućnosti, da se sačine što veći broj novih pretplatnika.

Mi smo imali mogućnosti da konstatujemo, da velik broj braće i sestara, koja bi, i po svom položaju u sokolstvu i po svom imovnom stanju, morali biti pretplatnici na sve sokolske listove

nisu do sada pretplatnici ni na jedan sokolski list. Treba ih skloniti da u prisustvu člana prosvetnog odbora upute pretplatu na ma koji sokolski list.

Problem sokolske štampe je i sada otvoren. Odaziv sokolskih pripadnika, u pogledu pretplate, na sokolsku štampu ne može nas nipošto zadovoljiti. Stoga je potrebno još mnogo dobrog razumevanja i mnogo ličnog zauzimanja članova prosvetnih odbora i uprava jedinica, okć sakupljanja novih pretplatnika, da sokolska štampa, po broju pretplatnika, dođe bar približno do onog stepena, koji odgovara dobro razvijenoj sokolskoj svesti naših pripadnika. Kada bi odaziv naših pripadnika na sokolske listove bio takav, onda bi se prosvetnom odboru i Savezu otvorile ogromne mogućnosti za proširenje i obima sokolske štampe i broja sokolskih listova, čime bi se vrlo mnogo pomoglo ostvarenju onih ideja kojima služi sokolska organizacija.

Pretplatnike treba tražiti ne samo među sokolima, nego i među drugim građanima, prijateljima sokolstva i raznim ustanovama. Rad i nastojanja pojedinih župa, društava i četa u ovom mesecu sokolske štampe najbolje će se ogledati u broju sakupljenih pretplatnika. Napominjemo da pretplata za naše sokolske listove iznosi godišnje: za „Sokolski Glasnik“ din. 50; — za „Našu radost“ din. 10; — za „Prednjački zbornik“ din. 12; — za „Sokolsku prosvetu“ din. 30.

Prosvetni odbor Saveza Sokola uputio je u tom smislu okružnicu svima župskim društvima i četnim prosvetnim odborima i prosvetarima, u kojoj je izneo gornje misli. Osim toga im je uputio nacrt predavanja određene za mesec so-

kolske štampe, a posvećene deci naraštaju i članovima. U nacrtu, određenom za članove, kaže se, između ostalog:

Naše sokolstvo se u radu i borbi za svoje ideje i ciljeve služi važnim i moćnim oružjem, a to je sokolska štampa. Danas Savez izdaje tri glavna sokolska organa „SOKOLSKI GLASNIK“, list koji izlazi svake nedelje a namenjen je svim pripadnicima Saveza sokola, „NAŠA RADOST“ časopis koji izlazi mesečno a namenjen je za vaspitanje, zabavu i pouku naše sokolske dece, „PREDNJAČKI ZBORNIK“ koji izlazi svakih mesec dana sa sadržajem namenjenim vodama našeg stručnog rada. Uskoro će početi da izlazi i ORGAN NAŠEG PROSVETNOG ODBORA, koji će donositi uputstva za rad naših prosvetnih organa. U svim tim listovima, kao i drugim, župskim i društvenim sokolskim listovima, iznose se ideje i rad sokolstva, ili se donosi potrebna pouka i zabava u duhu sokolskih gledanja i načela tako, da ta štampa snaži u pripadnicima sokolstva njihovu privrženost sokolskim i nacionalnim idealima.

ULOGA ŠTAMPE JE U SAVREMENOM DRUŠTVU ODOGROMNE VAŽNOSTI. U današnjem vremenu nijedan javan rad, a naročito rad ovakvih razmera, kakav predstavlja sokolska akcija, ne može se zanišliti bez snažne potpore štampe. Svaki naš soko i sokolica treba da bude načisto sa istinom da svaku pomoć koju pruže sokolskoj štampi, čine je opštoj sokolskoj stvari, i da svakim doprinosom snaženju sokolske štampe čine, da naša sokolska organizacija učini korak bliže ostvarenju sokolskih i nacionalnih ideala. Naročito je važno da, u današnjem vremenu opšte pometenosti, klonulosti i izgubljenosti pojedinaca, sokolska štampa dođe u sve sokolske ruke!

NEMA, NI POTPUNOG SOKOLSKOG VASPITANJA, NI PRAVILNOG SOKOLSKOG RADA, BEZ STALNOG DODIRA SA SOKOLSKOM ŠTAMPOM; bez onih svakodnevnih uputstava, saveta, moralnih i ideoloških poticaja, koju sokolske organizacije i sokolski pojedinci dobivaju, čitajući stalno sokolsku štampu. Stoga se širenje sokolske štampe treba da smatra kao JEDNA OD OSNOVNIH DUŽNOSTI U RADU NA OSTVARENJU SOKOLSKIH ZADATAKA.

Соко нао војник

Соколско друштво Пожаревац шаље нам писмо једног свог ваљаног члана, који се налази на војној вежби, а које гласи:

Драга браћо и сестре, — добро сам допутовао у Приштину и добро се осећам, и желим да и вас свију скупа ова карта затече у раду за добро миле нам отаџбине. Поносан сам што сам војник и соко и што могу да користим милуј нам отаџбину, а и вас позивам да се спремате и да будете у сваком моменту спремни, да скупа раме уз раме станемо на браник наше домовине.

Ја, као члан братског соколског друштва у Пожаревацу, искрено вам желим да наш соколски и национални празник уједињења прославите са најбољим расположењем и да докажете да сте заслужни да носите назив „Соко“.

ко би што боље упознали села овога краја.

После службе Божје и проповеди, расправљали су о општим културним потребама села. Одржана су и два предавања о задругарству и соколству, па се развила дискусија, у којој су узели учешћа присутни свештеници.

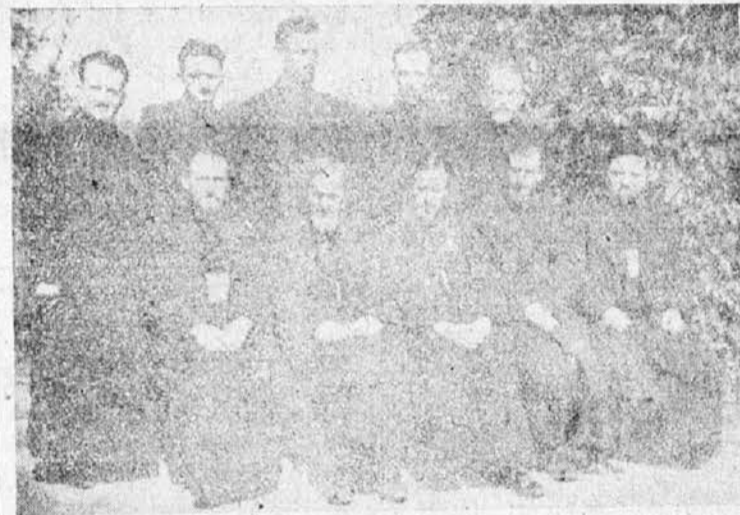
О раду ових свештеника вредно је да се помене и у „Соколском гласнику“, јер су сва десеторица велики соколски радници како у друштвима тако и у четам. Тројица активно сарађују у соколским друштвима у Грачаници, Градачцу и Модрици, а остали воде соколске чете у сарадњи учитеља и општинских деловођа. Захваљујући њиховој иницијативи и помоћи, подигнути су соколски домови у четам: Горњој Толиси, Бољанићу и Српској Грапској; у многим четам раде на подизању домована.

Познато је да у Соколској жупи Тузла има леп број свештеника соколских радника, али баш овај случај треба навести као пример, да су скоро сви свештеници Грачаничког намесништва, не само чланови на пиру, већ активни у пуном смислу, што доказују и њихова дела.

Ст. Б.

Десет свештеника, десет соколских и културних радника

Пре кратког времена, свештениство Грачаничког намесништва одржало је годишњи састанак у селу Бољанићу, код Грачанице. Сваке године, по уобичајеном реду, мењају место састанка, ка-

да направите сами. У лончић, и да било какву посуду, сипа се вода 1 и 1/2 пута толико колико се жели добити лепка, а затим се полако сипа брашно, али не све одједанпут, него постепено, у малој количини. Треба добро размутити танким дрвцем и затим угути нову количину брашна, и опет размутити. За једне новине, величине 1 1/2 X 1 метар, потребно је отприлике 200 грама брашна. Лончић са том смесом кува се на лаганој ватри, уз стално мешање штапићем, до конзистенције густог милерама. За лепљење се препоручује пљосна та и то могућности што шира четка. Да се не побркамо при лепљењу, добро је чланке слаке натписе и вињете обележити бројевима. Чим се нешто налепи, добро је преко тога прећи чистим крпом, како би се изгладиле налепљена површина.

ПРАЗАН ПРОСТОР ИЗМЕЂУ ЧЛАНКА

Ка како добро распорђивалм материјал, увек ће остати извештан празан простор. Та празна места треба да се попуне, или соколским геслима, или вињета-

ма, или пак изрекама, односно народним пословицама. Ако остане сувише велики простор, треба да се напише кратки чланчић или да се прештампа нешто из „Соколског Гласника“. Ево једног примера: на једној слици види се неправилан празан простор, уоквирен дебелом цртом. У њему пише: „Простор за остале сараднике, који нам се нажалост нису јавили“. Да се покуде и потстакну на рад остали сарадници, употребљен је празан простор који се ни на који други начин није могао употребити.

О ЧЕМУ ДА СЕ ПИШЕ?

Да се олакша, нимало лак посао уредника, навешћу наслове неких пасуса у нашим новосадским видним новинама, „Соко“: „Шта ко жели у соколани?“, „Новогодишњи рапорт“, „Мали огласи“, „Ко је ово?“, „Соколов рапорт“, „Велике мисли малих људи“, „Да ли знате?“, „Књижевни огласи“, „Тумач снова“, „Бил-јам одговара читаоцима“ и т. д. Сигурно сте приметили да су неки наслови узети из наших дневних листова, али су прила-

гођени нашим приликама и представљају пародију. Осим тога, доносе оригиналне приче или чланци озбиљног садржаја. Могу препоручити да се шалове ствари мешају са озбиљним. Ако новине носе искључиво хумористички карактер, оне врло лако угину, због тога што хумора достане за 2—3 броја, а даље почне да хлани и новине постају досадне.

ШТАМПА

Приликом штампања треба избегавати сувишно стискавање редака јер се тиме губи у читљивости. Где нема машине за писање, треба цео број да испише једно лице, јер се код разних букписа ствара шаренила, које умара око. Треба изабрати лица са читким рукописом. На подата баку на којем је оштампан чланак треба да буде извесно отстојење од рубова јер у противном случају текст ће се слити у једну целину.

СЛИКЕ

Слике у видним новинама представљају битни део и ако их нема, то је велики губитак.

Слике могу бити: карикатуре, илустрације за поједине чланке, и најзад вињете.

УРЕДНИК

То је најтежа и најодговорнија дужност. Онај ко је прими, има да одговара за целокупан рад да пронађе сараднике, а кад је потребно и да исправљајуће саставе, ако нису за штампу (разуме се уз пристанак аутора). Обично је уредник уједно и цензор, али то не мора да буде. Најбоље је да уредник видних новина буде проsvетар, или бродер који други члан Просветног одбора, јер и видне новине спадају у делокруг рада П. О. Уредник је одговоран пред П. О. за видне новине и за рад у њима.

ЦЕНЗУРА

Иако је соколство демократска организација, ипак је цензор неопходно потребан, јер неки чланци, или састави хумористичког карактера, могу да пређу дозвољену границу и да директно вређају оне, на које се одnose. Затим неки чланци оз-

биљног садржаја, из врло различитих разлога, нису за штампу. Нажалост, сваки брат, чије се дело не пропусти за штампу, сматра да му је цензор нанео личну увреду. То ја знам врло добро из личног искуства. Али цензор мора бити према свим сарадницима објективан, тек онда ће стећи и поверење. И цензор би требао да буде из редова Просветног одбора.

САРАДНИЦИ

Скоро увек први број саставља сам уредник, највише са једним сарадником. Кад је први број готов и обешен на видном месту, у соколани, и кад браћа и сестре то виде, они ће се и сами јавити на сарадњу. Да то буде сигурније, потребно је да се напише уводни чланак од уредништва, са молбом за сарадњу.

Уколико сам успео у овом свом излагању, показале се на делу, те ћу бити јако захваљан браћи и сестрама, ако ми јаве да ли су ово искористили.

С. Заполетко,

Соколско друштво Нови Сад

Proslave Prvog decembra u sokolskim jedinicama

(Svršetak)

Sokolica četa Sudjurad, kod Dubrovnika, uveličala je proslavu Ujedinjenja svečanom sednicom, koja je bila odlično posećena. Govor brata starešine, čitanje poslanice Saveza, deklamacije i ostali program, pozdravljeni su najsrdnije i praćeni toplim manifestacijama za Kralja i Jugoslaviju.

Sokolci Milne na Braču, htjeli su i ove godine proslaviti Dan Ujedinjenja na uobičajeni način ali morali su odustati od vanjskih manifestacija, jer su povorka i korporativni polazak na blagodašenje zabranjeni. Svi članovi prisustvovali su blagodašenju nakon čega ispunili su Sokolanu, gdje je čekala društvena glazba. Svečanu sjednicu je otvorio brat podstarešina, F. Mladinić, sljedeće su deklamacije, čitanje poslanice Saveza, zavjet novih članova a predavanje o značaju ovog velikog dana održao je brat S. Mladinić, društveni tajnik. Sjednica je završena pjevanjem sveslovenske himne. Poslije podne priredena je za sokolsku djecu i djecu sokolskih prijatelja tombola a dijeljene su knjige i brošure patriotskog sadržaja. Na večer bila je svečana akademija. Nastupile su vježbačke kategorije, društveni dilemtanti izveli uspješno i na sveopće zadovoljstvo Nušićevu komediju „Gospođa Ministarka“. Društvena glazba svirala je za vreme pauza. Akademija je uspjela i moralno i materijalno.

Sokolska četa Višnjicevo naj-svečanije je proslavila rođendan Jugoslavije, uz saradnju škole i meštana. Na svečanoj sednici starešina, brat M. Drinjaković, održao je vrlo lep govor, koga je završio rečima:

„Mi svi bez razlike vere i plemena moramo sve od sebe dati, da među nama zavladaju istinsko jedinstvo i ljubav za našu rodnu grudu, što je žarka želja i mladog Kralja Petra II i starešine sokola, jer samo tako doprinećemo da Mu olakšamo teret, koji će on 6. septembra iduće godine na sebe preuzeti. Toga dana i mi treba i moramo svojim prisustvom na sokolskom sletu u Beogradu, pokazati svoju radost što naš Starešina, Nj. V. Kralj Petar II preuzima kraljevsku vlast, koju su pre njega tako uspješno držali, njegovi slavni pretci.“

Na večernjoj priredbi je sestra Oiga Krstić održala prigodno predavanje. Naročito se svidela tačka članova sa puškama: „Branimo Kralja i Otadžbinu“.

Sokolsko društvo Slov Konjice je najsvetnije proslavilo praznik Ujedinjenja. Na predvečer je bila slavnostna telovadna akademija, ki je obsegla 15 točak. Po lepih besedah brata staroste o pomenu narodnega zedinjenja, so nastopili osi oddelki — od najmlajših telovadcev do vrste naših članov. Posebno so zadivile nabitno dvorano občinstva naraščajnice s svojo krasno vajno na kockah, ki so jo morale celo ponoviti. Na višku je bila vsekakor zadnja točka sporeda „Jugoslovenska trilogija“, ki so jo naši člani strumno izvajali z memoriranjem in ob spremljanju društvenega orkestra. Vsem je zapustila tu točka globok otis. Z zadovoljstvom je zapustilo mnogoštevilno sokolsko občinstvo dvorano, saj je imelo priliko videti, da sokolska volja in delo nista popustila niti v današnjih težkih časih. Drugi dan, na državni praznik dopoldne je bila održana sveča-

na seja. Izvršile so se prevedbe, nove zaobljube, z dvema najboljšima strelcima izročene medalje.

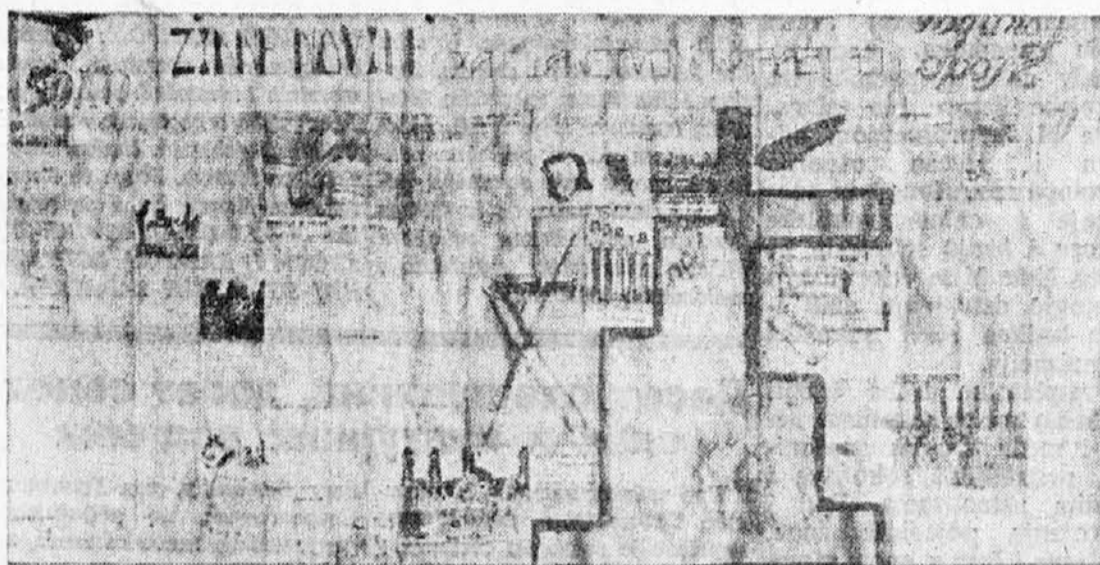
Za razliko od ranijih godina, ovogodšnja proslava u Ogulinu premašila je sve dosadanje. Glavnu zaslugu nose mladi i vrlo agilni članovi, koji, ne žaleći truda ni žrtava, doprinješe za što bolji uspjeh.

Kao uvod u proslavu održana je jednodnevna idejna škola za članstvo i naraštaj, koju su naročito brojno posjetili naraštajci.

Održane su akademija i svečana sjednica. Uspjeh svih priredaba bio je odličan. Na akademiji,

le su umiljate sestrice-naraštajke Branka Milačić i Ljubica Madžević. Posle otpevane pesme Sokolskoj misli od St. Šijačkog, koju je izveo sokolski mešoviti zbor, pod vodstvom brata Petrovića, izveden je pozorišni komad „Sveta“, od Bran. Nušića. Članovi pozorišne sekcije izveli su ovaj tako popularan komad na opšte zadovoljstvo. Dvorana je bila puna oduševljenih gledalaca i prijatelja sokolstva, koji su aplauzima i evacijama propratili svaku tačku. Moralni i materijalni uspeh je postignut.

Sokolsko društvo Sv. Peter v

Zidne novine Sokolskog društva Novi Sad (Vidi članak na 2 strani)

sa krasnim i obilnim programom, naročito su se istakli članovi i ženski naraštaj u vježbi „Kumanovo“, po pjesmi A. Šantića, kao i završna točka „Pozdrav Jugoslovenskoj zastavi“ — koja je u publici izazvala veliko oduševljenje. Mnogobrojna publika nagradila je sve izvođače burnim i oduševljenim odobravanjem. I svečanoj sjednici je bio prisutan priličan broj članova, ali ne ipak u tolikoj mjeri koliko bi to trebalo biti, prema broju članstva u društvu. Uveče održana je dječja akademija, koja je dostigla uspjeh članske. Brojna publika je odala zasluženo priznanje našim najmlađim. Ugodno je bilo posmatrati radosne roditelje, gledajući svoju djecu kako, puni oduševljenja, vrše sokolske dužnosti.

Milan Ivošević

Sokolsko društvo Velika Kikinda, u nedelju 8. o. m., ponovilo je ce oprogram svečane Akademije za učenike svih škola i građanstvo, a kojoj je takođe prisustvovali i starešina župe, brat Dr. Matić, sa gospodom. Program je izveden na opšte zadovoljstvo i sve su tačke bile toplo pozdravljene.

Sokolska četa Sv. Jurij ob Ščavnici je lepo proslavila državni in sokolski praznik. Ob tej prilici je br. starosta izročil vrsti moškoga naraščaja diplomu, članom pa diplomu in odlikovanje z vojaško medaljo dobrega strelca, ki so si jih pridobili na župnih strelskih tekmah.

Dne 6. decembra smo priredili miklavževanje za sokolsko deca, in obdarili 54 sokolske dece.

Sokolsko društvo u Kratovu priredilo je pored propisanog svečanog programa i zabavu sa igrankom. Posle pozdravnih reči brata starešine, brat Milačić, prosvetar, održao je govor o značaju dana. Dve pesmice recitova-

Sav. dolni je v proslavo Ujedinjenja izveo akademiju v polni sokolski dvorani. Z izredno peštrim in dobro naštuđiranim programom so sodelujoči želi mnogo priznanja. Akademija sama pa je pokazala, da ima šentpeterski Sokol dobre moči. Akademija je dosegla velik moralni uspeh.

Sokolsko društvo Čakovac, u Medumurju, je, zbog izvesnih protivnosti, bilo prisiljeno da odloži akademiju, koju je bilo spremilo za 1. decembar. Zato je, 7. decembra, priredilo telovežbeni nastup, a posle toga ples. Nastupile su sve vežbačke kategorije i vežbača i vežbačica. Materijalni i moralni uspeh bio je vrlo dobar. Sledećeg dana održana je lutkarska pretstava za decu, i deljenje darova deci i naraštaju.

Smrt brata Jakše Žuljevića

Prošlog petka je umro u Zagrebu, gde se nalazio na lečenju, na klinici, brat Jakša Žuljević, trgovac iz Splita, u 58 godini života. Brat Žuljević je rodom iz Trilja, blizu Sinja, i kao mladić je došao u Split, gde je ubrzo stekao ugled odličnog trgovca i vrlo dobrog jugoslovenskog nacionaliste. Bio je član svih nacionalnih društava, ali najviše se posvetio sokolstvu, delujući aktivno na svakom području i pomažući stalno svaku plemenitu i rodoljubivu stvar. Znao ga je čitav Split, kao retko plemenitog čoveka, dobrog Hrvata i dobrog Jugoslovena, čija vrata su bila otvorena svakome. Nije bilo siromaha, i nije bilo humane i rodoljubive akcije, koju Jakša Žuljević nije pomagao, tako da je njegova smrt izazvala opšte saučesće, bez razlike političkog mišljenja, a pogotovo među splitskim sokolima i Jugoslovenima.

Smrt Dr. Antona Korošca

Prošle subote preminuo je iznenada u Beogradu ministar prosvete i pretsednik Senata, dr. Anton Korošec.

Dr. Korošec je bio jedna od najmarkantnijih ličnosti u slovenačkoj, i u opštoj jugoslovenskoj politici. Rodio se g. 1872 u selu Biserjanima, u Stajerskoj, a u Ptulju i Mariboru je svršio gimnaziju i bogoslovne nauke, koje je nastavio u Gracu, gde je postigao doktorat. Već u mladosti se posvetio politici i uređivao je različite listove, a g. 1907 organizovao je »Slovenski kmetijski savet«, u okviru Slovenske ljudske stranke, čiji šef je tada bio dr. Šušteršič. U bečki parlament je izabran prvi put g. 1908; a g. 1917 je izabran za pretsednika

i pokrivao razne resore. Isticao se kao praktičan političar i dobar taktičar. U početku je prihvatio jugoslovensko gledište i učestvovao u potpisivanju mnogih izjava, koje su se bazirale na gledištu narodnog i državnog jedinstva; da se docnije, u više mahova opredeli za politiku zasebnog slovenačkog individualizma. G. 1928 postao je pretsednik vlade, a kasnije je ušao u šestojanuarsku vladu g. Petra Živkovića. G. 1932 je njegova partija izglasala poznate »punkcije«. Docnije je stupio u vladu g. Stojadinovića i nakon toga je izabran za pretsednika Senata. U poslednje doba primio je ponovo resor ministarstva prosvete, a ujedno je zadržao i pretsedništvo Senata.

Politički rad dr. Korošca pada u najburnija i najvažnija vremena stvaranja naše države i dvaju velikih svetskih sukoba. Po položajima koje je pokrivao, po velikom uticaju što ga je imao na vodenje politike u Slovenačkoj i među ostalim Jugoslovenima; jednako kao i po energiji kojom je svoju politiku provodio, ime dr. Korošca će ostaviti dubok trag u našoj državnoj i nacionalnoj istoriji. Sahrnjen je, uz velike počasti u Ljubljani.

Sokolska župa Ljubljana je, još pre sahrane Dr. A. Korošca, objavila saopštenje, u kome kaže: Priznavajući velike zasluge pok. državnika, Dr. Antona Korošca, u zajedničkoj borbi za Jugoslaviju, sokolska delegacija je, u sokolskoj odori, položila na njegov odar venac, a sokolsko odaslanstvo, u civilnoj odori — sa značkom, učestvovalo pogrebnim svečanostima.

Listovi javljaju, da je delegacija ljubljanskog sokolstva u odori učestvovala na sahrani Dr. A. Korošca, i da je u povorci išla, iza organizacije fantova.

Odmah posle smrti Dr. Korošca sastao se u Ljubljani banovinski odbor JRZ, za Dravsku banovinu, pa je za svoga pretsednika izabrao Dr. Frana Kulovca, bivšeg ministra i senatora. Time je Dr. Kulovec izabran ujedno i za političkog naslednika Dr. Korošca.

Dr. Kulovec je rođen 1884 god., također je katolički sveštenik i bavio se mnogo zadrugarstvom. Prvi put je izabran za poslanika godine 1932, a bio je ministar poljoprivrede i voda, u vladama g. Davidovića i g. Uzunovića. Do sada je bio sekretar stranke za Dravsku banovinu.

Za bratom Franciškovićem

Sokolska četa Mali Bajmok kod Subotice, izgubila je jednog od najvrednijih članova, brata Aleksandra Franciškovića, koji je na nesretan način izgubio svoj mladi život. Sokoli su dali počasnu stražu i ispratili ga na poslednjem putu, u pogrebnoj povorci. Uz članstvo Malog Bajmoka bila su i mnoga braća iz Subotice. Zalobne kompozicije svirali su glazba matičnog društva Subotica i tamburaški zbor domaće čete. U povorci su nošene zastave i venci, a sa pokojnikom oprostio se u ime sokolske čete i društva brat Franjo Milašin i načelnik, brat Ivan Orčić. Na sahrani je uzeo učesća i lep broj radnika, pokojnikovih drugara. Neka je večan spomen bratu Aleksandru Franciškoviću!

Ivan Orčić

Širite i preplaćujte sokolsku štampu!

Bratu Jakši Žuljeviću neka je laka zemlja i trajna uspomena!

Pogrebu u Zagrebu su, uz rasuženu porodicu, prisustvovali pokojnikov zagrebački znanci i delegati zagrebačkog sokolstva, koji su, u ime splitskog sokola položili na lijes krasan lovorov vijenac, sa trakama u državnim bojama.

Smrt admirala Vikerhauzera

Prošle subote umro je u Zemunu u dubokoj starosti, admiral u penziji, Viktor Vikerhauzer, bivši komandant jugoslovenske ratne mornarice. Pokojnik je bio rodom iz Hrvatske, a posle ujedinenja posvetio je sve svoje sile organizovanju naše mlade flote gde je, na položaju komandanta, nasledio admirala brata Milana Pricu. U efektivnoj službi proveo je oko 50 godina.

Просвећивање нашега села Против брбљиваца и малодушности

Од свих установа које раде на просвећивању и подизању села, Савез Сокола К. Ј., као највећа омладинска, национална и просветна организација, прома своје обилном раду, има много заслуга, за све што се до сада на томе пољу постигло. Поред раније делатности Савеза, читам у „Сokolском гласнику“ да је акцијом Савеза основан Национално-просветни комитет за село, и да се чине многи напори да би се и надаље у свима правцима помогло нашем селу, а поглавито у просветном погледу, у чему смо у многим чему заостали.

Ова одлука Савеза за сваку је похвалу и ми је са села особито поздрављамо, апелујући на све родољубе и прегаоце, бити они из села или из града, да са пуно воље, елана и пожртвованости помогну Савезу, да своја настојања у потпуности у дело спроведе. Апелујемо тиме на све, да помогну нас у селу, јер нам је заиста потребно помоћи. У просветном образовању, у усавршавању нашег позива — пољопривредне струке и економском подизању, а просветно и економско стање на нашем селу није за похвалу.

Не треба се заваравати, већ треба погледати стварности уочи. Ми смо просветно и економски много заостали, витална снага села је на врло ниском ступњу; непросвећеност и беда већине нашега сељака, првенствено у раду и средствима, неоспорни су чиниоци и свакоме познати. Такво стање није само отуда што је сељак конзервативан, или није способан да прима шта је добро, већ су разлози за такво стање сложени и разноврсни. Можда је кривица до нас, сељака самих, а можда и до оних који држе нашу судбину у својим рукама. Вероватно је до једних и до других, но у главном је тачно: да је животни ниво наших широким народних слојева на врло ниском ступњу и да је крајње време да се народу помогне и да га се оспособи за бољи и напреднији живот.

Већ по својој положају, сељак жели да је напредан, имућан, просвећен; да му се његов труд корисно исплаћује; да се боље храни, олева и станује; да кроз његово село иду добри путеви, да има електрично светло, школу итд. И то би желео да је упућен, путем штампе или радија, у своје догађаје данашњице; а није насклон ни задружној мисли. Али сва његова добра воља је узалудна, ако му се неће помоћи.

Према последњој статистици, код нас само 54,83% грађана умеју читати и писати, али од тог броја треба још одбити оних 25% који нису сељаци, а што значи да 2/3 сеоског живота живи у мраку и незнању. То је тим жалосније, што је писменост један од најважнијих фактора у просвећивању и економском подизању села. Поред алкохолизма, нехигијенских стана итд. неписменост је највећи непријатељ нашега села. Огромна војска неписмених нема појма о толиким догађајима, крај њих живот и време пролазе, и просто их газе. Због тога се не треба чудити толикој заосталости на селу. Неписменост је свакако један од главних криваца, што су природна блага неискоришћена, куће неизграђене хигијенски, путеви разривени, мочваре неисушене, шуме уништене, водене енергије неупотребљене итд.; а не треба да нас

чуди ни то, што на селу виднију улогу играју снови, вичаре, заблуде и сујеверје, него ли поп и учитељ. Иде се као осиромашењу, материјалном, физичком и моралном; у једну реч, неписменост је заменила феудално старо доба, она је као невидљива авет испреплетла своје мреже у свим селима наше земље.

И опет кажем, сам народ није томе крив. Увиђа он то давно и годинама вапије за школом. Историјом је утврђено да паралелно са културним напретком иде и економски, па ако се жели добра нашем народу, треба што пре приступити свим снагама раду на просвећивању: подизању основ-

редо са радом за просвећивање сељака и економско подизање села, треба да тече и рад за напредан и бољитак нашега радништва, које често не живи животом бољим од сељака. Тај посао не сме бити руковођен никаквом жељом за положајем или славом, већ једино љубављу за свој народ. Када се тако буде радило, биће отворена врата благостању и напретку, које ће порушити старе заблуде, отерати немаштину и беду, а наш сељачки и радни свет дочекаће срећније дане.

Благо сину, господину, који се не стиди сељака, родитеља, својим назвати! Благо народу и земљи, коме је интелегенција истински пријатељ! Благо

Италијанска штампа у последње време оштро напада све оне елементе у земљи, који наседају вестима енглеске пропаганде и који тиме кушају да школе ствари своје земље. Фашистички листови кажу, да је Енглеска бацила у борбу све своје снаге, вођена лажном надом, да би могла поколебати унутарњи морал италијанског народа и његову отпорну снагу; па и да је стога још жалосније, када се у самој Италији налазе људи, који тим настојањима иду на руку. Нови секретар фашистичке странке, г. Ферена, издао је заповед

„Ил Региме фашиста“ пише, да „треба обрачунати са идиотима и непоштељацима, који шире туђе вести“. Италијанска премона Средоземном Мору је непобитна. Догађаји у Грчкој и Либији су епизоде, а стара фашистичка гарда треба да пази „на глупаке и кукавице, који шире дефетистичке вести“.

„Ил Пополо ди Рома“ напада оне, који „грабе швајцарске новине, да би дознали енглеске вести и који с неповерењем читају домаће билтене“. То су људи, који „говоре о катастрофама и шире алармантне вести, празне главе и пуних стомака“. Међутим ће победа, и против њиховог расположења доћи! — „Корниере дела Сера“ истиче потребу дубоке вере у фашистичке идеале и коначну победу, па каже, да се нико не заваравати илузијом, да ће рат бити лак и кратак. Енглези су све своје снаге бацили према Италији, желећи да постигну било какав резултат, да би могли утешити лондонско становништво. Међутим се прилике могу сваки час изменити и онда ће дефетисте и малодушници бити постиђени.

Слично пише и тршћански „Пиколо“, обарајући се на лажне енглеске пропаганде, којима је циљ да туичу на духове у Италији. Италијани међутим знају, да ће борба бити тешка, али да је победа сигурна. — „Вие дел'арна“ се обара против нестручних извештаја, које пишу новинари, који немају појма о рату на терену, и који рат просуђују као да се ради о некој фудбалској утакмици. — Познати италијански новинар, Ансало, пише у листу „Телеграфо“, да оно што се догађа у Африци и Албанији треба да потресе читав италијански народ, који мора другачије да ресгира на рат. Победа неће бити дарована с неба, већ ће доћи озбиљним унутарњим напорима. Италијански народ је способан за те напоре, и он ће их несумњиво спровести.

Мешовити хор Скопске учитељске школе (Соколско друштво Скопље П) на прослави 1 децембра у скопском Нар. позоришту (на челу стар. Жупе Бр. Иван Брановачки)

них, продужних и пољопривредних школа, а сиромашној деци омогућити школовање у њима. Жалосно је када многи родитељи не могу деци да купе уџбенике због сиромаштва, а многа општина често баца у некорисне ствари толике своте новаца.

За старије неписмене треба отворити обавезна аналфабетске течајеве и, заједно са свима интелектуалцима, порадити на сузбијању неписмености. Законским средствима настојати, да у нашој земљи не буде ни једнога Југословена аналфабета. Поред тога, за женске отворати домаћичке течајеве, где ће учити спремању јела и другим кућевним пословима. Само просвећена жена биће поуздана помоћница човеку у борби за бољи и напреднији живот. Она несме бити заостављена, већ мора заузети своје место напредне домаћице, добре мајке, и ваљане супруге. Поред течајева из свих грана пољопривреде, треба отворити у сваком већем селу народни универзитет, оснивати народне књижице и читаонице, — те најбоље расаднике националног, културног, и општег напретка.

Интелектуалци су позвани први да у овоме послу предњаче. Соколство, као моћна народна организација дало је до сада видних доказа о свом беспримерном настојању у том правцу па ће оно и даље предњачити у том послу. Међутим, у томе треба да га помогну и све друге организације и појединци. Потребно је, да и државни и самоуправни фактори помогну та настојања. Напо-

народу који има организацију, као што је наша соколска, у коју треба да се и остали угледају!

Душан Р. Удревчић
тајник Соколске чете Ново Село

USPJELA SOKOLSKA AKADEMIJA U ZAGREBU

Sokolско друштво Zagreb 1, које се недавно преселило у своје првотне просторије у згради Српске православне црквене општине, Bogovičeva 7, након неколико мањих приредби, у суботу 14. о. м., приредило је свечану академију, као завршетак овогодишњег рада. У лијепу искијечној дворани уз бројно чланство и delegate жупе и осталих загребачких друштava, разишли смо и лијеп број официра, на челу са generalom братом Душаном Милашевићем, који је заступао господина армијског команданта. Starešina жупе, dr. Gavrančić, који због болести није могао да присуствује, poslao је srдачно позdravno pismo. Župu су zastupali Elza Skalarjeva и брат Mate Radonić. Nakon krepkog patriotskog pozdrava, који је izrekao, и ime društvene uprave, брат Dr. Hugo Werk, наступиле су све društvene vježbače kategorije. Izvadanjem svojih, djelomice vrlo teških и liјepo dveddenih vježbi, ubrale су oduševljeno priznanje gledalaca. To priznanje išlo је i njihove vrijedne učitelje, i diskretnu pratnju на glasoviru. Dijeljenjem diploma društvenim takmičarima, te sviraњem и pjevanјem sokolske himne »Oj Sloveni« završen је program dio, pa се razvila prijatna zabava са igrankom. Uspješno су sudjelovali glazba и džez Sokola 3.

функционерима партије, да оштро наступе против свакога, ко покаже бедно држање. Док се води борба, треба нацији наметнути ратни дух! Доста је каванских стратега и дошптача, који служе страним интересима. Том позиву придружује се читав италијанска штампа.

Изложба соколске штампане у Срем. Карловцима

Соколско друштво Сремски Карловци, као прву јвну приредбу у оквиру „Месца соколске штампе“ приредило је у недељу, 15 децембра, у своје дому, изложбу соколске штампе.

Ово друштво, настарије међу Србима у бившој Аустро-Угарској, има врло много и врло лепо и значајних примерка соколске штампе из прошлости. — Изложба је имала за циљ, да чланство и остало грађанство упозна са садашњом соколском штампом и да пропагира соколске листове; а друго: да прикаже шта је све у прошлости штампано о соколству.

Изложба је имала неколико одељења. Најинтересантије је било оно „Карловачког сокола“, у коме су изложени примерци и комплети органа Српског сокола у Карловцима, „Српски соко“, те подаци о постанку, развоју и раду овога друштва, као и интересни моменти из његовог рада и из живота Српске соколске жупе Фрушкогорске. У том

одељењу су изложене и многобројне фотографије предратних соколских слетова и јавних вежби. Посебно је било одељење чехословачког соколства, у коме су били изложени примерци 20 разних соколских листова и соколских књига на чешком, којих ово Друштво има доста. Биле су изложене и многобројне фотографије са свесоколских слетова у Прагу.

У засебним одељењима су били изложени примерци листова словеначког и хрватског соколства, и приказана њихова делатност. Садашњи соколски листови били су изложени у посебном одељењу.

Изложба је отворена предавањем просветара друштва о значају штампе и вредности читања. Посетио ју је велики број посетилаца, нарочито ученика гимназије и богословије.

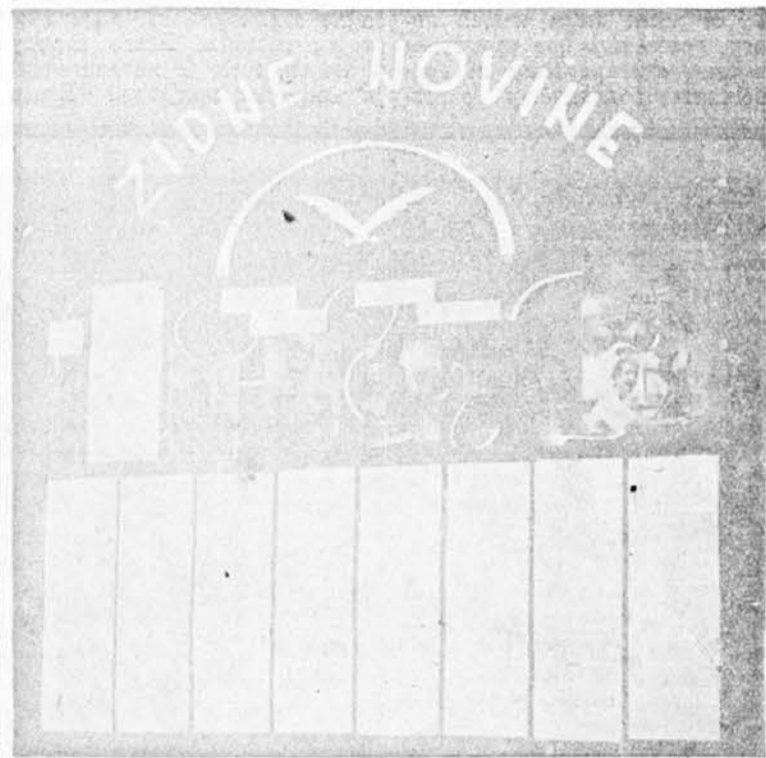
Истота дана званично је отворена и Соколска читаоница, која сваки дан све више привлачи чланство, а нарочито омладину,

Pjesma o dolasku srpske vojske u Split dneva 20 novembra 1916 godine

Pokliknula primorkinja vila
Sa Marjana sa borove grane
Vila više tanko glasovito
Pa dozivlje na moru ribare:
Oj Boga ti primorski ribaru
Što si danas mreže sakupio,
Ili ti je more omrznulo?
Što si ladu cv'jećem okitio
I na ladi barjake razvio?
Ili slaviš blagdan Nikoljana,
Ili ženiš sina jedinoga,
Ili udaješ ćerku jedinicu?
Nije meni more omrznulo,
Niti slavim dana Nikoljana
Niti ženim sina jedinoga,
Niti udajem jedinicu ćerku.
Ili ne znaš jada te ne znali
Da dolaze braća Jugovići
Div-junaci slavom ovjenčani
Hrabra vojska Kralja od Srbije.
Splitu grade, zenice primorska
Ljepšeg dana nisi dočekao,
Od kada te care sazidao
Na obali plavoga Jadrana.
Danas si se sretan okitio,
K'o nevjestu mladu što se kiti
Kada čeka gizdave svatove,
Da je vode crkvi na vjenčanje.
Lepršaju narodni barjaci,
Savijaju v jenci lovorovi,
Podižu se divni slavoluci,
Prostiru se mekani čilimi;
Bruje zvona sa starih crkava,
Udaraju glazbe i bubnjevi,
Razlježu se pjesne slavopojke.
A među se puške ubojite.
Oblače se stajaće haljine
I bogate narodne odore,
Trepti zlato, blista svila čista
Prsa resi naša trobojnica,
Veseli se i mlado i staro,
Raduje se malo i veliko,
Podiže se bolno i ne jako,
Sve se sleže moru na obalu.
Nije šala, istina je prava
B'jeli Orli stiči će do Splita
Vijesnici slave i slobode,
Vijesnici novoga života.
Lada klizi i nosi junake,
S Albanije i Makedonije,
S Bregalnice i Kajmakčalana,
Sve potomke Marka i Miloša.
Kad kapetan ladu primaknuo,
Omladinci tad se pojagmiše,
Ko će konop da prihvati prvi
I priveže ladu uz obalu.
Major Stojan iz lade izade
I pozdravi: „Pomozi Bog, braćo!“
A pozdrav mu odmah prnhvatiše:
„Bog pomogo Kraljeve delije!“
I poklici novi zaoriše
Petru Kralju i Njegovom sinu
Aleksandru mladome Regentu,
Vojsci srpskoj i njenom junaštvu.
Iz lade se srpska vojska osu
I poreda uz barjake slavne
Kojino su krvlju poštrapani,
I koji su krvlju sačuvani.
Pred Stojana pristupi Smodlaka
Doktor Jozo, splitska perjanica,
Muške kobi, ozbiljnoga lica,
Blistra oka, a čela visoka,
Pa u ime zemlje i naroda,
On pozdravi četu odabranu,
Krv od krvi, pleme od plemena,
Braću milu, davno željkovanu:
„Braćo mila, srcu najmilija,
Neumrli srpski vitezovi
Dobro došli, sokolovi naši,
Dobro došli, spasitelji naši!
Sretne oči koje vas vidješe,
Sretne majke, koje vas rodiše,
I kol'jevke što vas odnjihāše,
Svaka vam se stopa posvetila!
Sretni bili svi domovi vaši,
Kojino se u crno zaviše,
Da okove ropstva rastrgnete
Da nas može sunce ogrijati!
Gdje si sada Ivo Senjanine,
Gdje si sada Janković Stojane,
Gdje si sada Ivo Gunduliću,
A gdje li si Andrija Kačiću?
I vi drugi junaci na glasu,
Da vidite što vidjeli niste,

Vaš se sanak danas ispunio,
Slovensko je carstvo vaskrsnulo“.
Smodlaka je malko predahnuo,
Junake je milo pogledao,
Suza suzu brzo sustižāše:
Pa junacim opat besjedaše:
„Daviše nas dušmani prokleti,
Ali mi smo tvrdo vjerovali
Da ćete nam jednom osvanuti
Kano žarko iza gore sunca,
I vi braćo, eto dojedriste,
Sa onoga Juga pitomoga,
Dodoste nam sa pučine mora,
Doploviste sretni moreplovci
I radosne nosite nam glaze:
Da ste topuz Markov izronili
Iz dubine mora plavetnoga
Da je kletva skinuta sa roda.
Sretno stigli Markovi potomci
Na utjehu i na radost našu,
A na trepet svakom dušmaninu
Što posegne za Jadranom plavim.
Vi ste veće osnovali carstvo,
No što bješe carstvo Dušanovo,
Kostima je carstvo omeđeno;
Jedinstvom je carstvo pomlađeno.
Jugoslav'ji temelj udariste,
Kad Kosovo polje osvetiste;
Kumanovo kad ste zadobili,
Tad ste i Split, braćo, osvojili;
Kad u Prilip smjelo koraciste,
Tad i Zagreb sebi pridobiste;
Kad ste Bitolj braćo zagriili
Ljubljanu ste tada zakriliili.
Pobjediste u srcima našim,
Pobjediste u dušama našim,
Podigoste slabe i klonule,
Ohrabriste tužne, malaksale.
Od postanka u današnjeg danka
Niko za rod učinio nije,
Što učini vojska Srbinoва,
Hrabra vojska Petra Mrkonjića.
Živi bili junački sinovi,
Živi bili i naša vam hvala!
Vaše će se ime spominjati,
Dok je sunca i dok je mjeseca“.
Govor svrši, pa se primaknuo
Ruke šire u lice se ljube;
Stojan Jozu i Jozo Stojana.
Od milinja suze potekoše.
Major Stojan junački odvrti:
„Hvala braćo na besjedi bratskoj,
Hvala braćo, na dočeku bratskom,
Sve nam sretno i čestito bilo!
Nosim pozdrav zemlje Šumadije,
Šumadije i Južne Srbije,
Nosim pozdrav Viteza i Kralja
I Njegova sina Aleksandra.
Krvcu svoju mi žalili nismo,
Nosili smo rane bez zavoja.

Albaniju tešku prohodili
Da bi vama slobodu don'jeli
Složno, braćo, sad zemlju čuvajmo
Složno, braćo, sad kule zidajmo,
Složno, braćo, da polje oremo
Složno, braćo, da žetvu žanjemo!“
— Kada Stojan svoj pozdrav završi
Digoše se kape i šeširi
Odjeknuše pjesme milopojke
Kralju Petru i slobodi zlatnoj,
Bože mili na daru ti hvala,
Vedro se je nebo rastvorilo
Iz neba se javiše junaci,

Što padoše za čast i slobodu:
„Ljubite se, braćo, jednokrvna,
Ne gledajte ko se kako krsti,
Da li sa tri ili sa pet prsta,
Ili se klanja Suncu na istoku.
Svi ste jedno i od istog stabla,
Jedna vas je majka porodila,
Istim vas je ml'jekom zadajila,
Istu vas je pjesmu naučila:
Neka blisla zv'jezda Karađorđa,
Nad zalima i nad krševima,
Nek krsitare Orli i Sokoli
Dalmacijom zemljom plemnitom!“
A na spomen ovog slavnog dana,
Uz more je ploča uzidana,
Na ploči su slova urezana:
»Pristanište Majora Stojana«
PROF. S. ROCA

Rad Sokolskog društva Karlovac

Nakon proslave Kraljevog rođendana, posao se počeo normalno razvijati. U dječjim kategorijama počelo je upisivanje; naraštaj i članstvo prenesio je svoj rad sa vježbališta u dvoranu, prednjački zbor podijelio je svoje dužnosti. Polovicom rujna imamo uvrštenih 24 članova, 19 članica, 72 muškog naraštaja, 26 ženskog naraštaja, 92 muške djece, 68 ženske djece, — ukupno 265 vježbača, od kojih poprečno dolazi na vježbu 181. Polazak je sve bolji tako da je u mjesecu listopada povećano na 233 i u studenom na 250. Ženskog naraštaja dolazi prosječno 80% na vježbu, tj. najbolji polazak.

Prednjački zborovi rade, ali ne sa tolikom voljom kao na početku ove godine. Naročito u muškom zboru nalazimo mnogo nepostojivosti i malaksanja. Više ustrajnosti nam treba. Ženske kategorije vode 3 članice, zamjenica načelnice je na dopustu, a druga još njeguje slomljenu nogu.

Na početku nove godine obećavao je ovaj mladi zbor mnogo toga učiniti, pa to treba i izvršiti. Upregnimo svu snagu u po-

sa, naš rad je težak, ali uzvišen.

Uprkos svim mogućim poteškoćama, društvo je priredilo 2 vrlo uspjele akademije, a muški naraštaj i članovi sudjelovali su na savezним utakmicama, u košarci, u Borovu. Muški naraštaj postigao je četvrto mjesto.

U mjesecu listopadu imali smo nekoliko društvenih utakmica u lakoj atletici, i to: muški i ženski naraštaj i članovi. Najbolji naši lakoatletičari jesu, od muškog naraštaja: Vežović Dušan i Sablić Branko, od ženskog naraštaja Potkovačak Mira i Ketić Franjica; od članova Othazelj Josip i Madjeruh Vlado.

Od 18-X do 13-XI održan je svake nedjelje društveni prednjački tečaj. Na 1-XII-1940 prešlo je u muški naraštaj 13 i u ženski naraštaj 15 djece. U članstvo 14 muških i 1 ženaka.

Lutkarski otsjek radi marljivo. Priredio je u 3 mjeseca 14 pretstava.

U mjesecu studenom bio je tečaj za nove članove. Predavanja su držali braća Dr. Variola, M. Sablić i Radeka.

Zidne novine Sokolskog društva Karlovac

U jednom od prošlih brojeva donesli smo sliku zidnih novina koje izlaze u Sokolskom društvu Borovo. Sada donosimo sliku zidnih novina društva Karlovac, koje već treću godinu izlaze, sa veoma velikim brojem saradnika, iz redova svih kategorija. Ovo je snimak ovogodišnjeg broja, koji je bio posvećen našem mladom Kralju. Velika zasluga za uspješno uređivanje ovih zidnih novina pripada svakako uredniku, naraštajcu Branku Zlatoviću,

„Sokolska prosveta“

Ovogodišnji zbor župski prosvetara odlučio je da se produži sa izdavanjem „Sokolske prosvete“ kao glasila i informativnog lista Saveznog prosvetnog odbora.

Pretplata, kao i ranije, 30 dinara godišnje, šalje se na ček. račun br. 58105. Prvi broj će izaći 15 januara 1941 godine.

Sve bratske jedinice treba da sprovedu propagandu za „Sokolsku prosvetu“ u ovom mesecu sokolske štampe. Ovo u toliko pre što će list donositi sva potrebna uputstva i inicijative za sokolski prosvetni rad.

OTADŽBINA SE BRANITI MORA!

List „Napred“, koji izlazi u Beogradu, objavio je u poslednjem broju članak, pod naslovom „Zemlja se brani mora“. U članku se kaže, da treba prihvatiti kao rukovodno načelo, da se ne sme ustuknuti pred svakim napadom, već na protiv, da se treba suprotstaviti svakom napadu!

„Pasivno predavanje ropstvu ne može se pomiriti ni sa dostojanstvom pojedinca, a još manje sa dostojanstvom naroda. Napadu se treba suprotstaviti, bez obzira kolika snaga iza njega stoji. Jer, ako se pri tome i propadne, otpor će moralno sjediniti narod, koji će iz poraza crpiti snagu da ponovo izide na svetlost dana. Ako, naprotiv, propadne bez otpora, sa rukama izdignutim na predaju, tek onda da će ikada više izići iz mraka.

O PAKTU PRIJATELJSTVA SA MADŽARSKOM

„Hrvatski dnevnik“ objavljuje, u broju od 18 decembra, članak, u kome navodi komentare turške štampe o paktu, koji je sklopljen između Jugoslavije i Madžarske. Zagrebački list kaže:

„Tursku štampu napose zanima, kojim će pravcem krenuti vanjska politika Jugoslavije nakon sklapanja ovoga ugovora. Jugoslavija ima u svojoj vanjskoj politici pred očima u prvome redu DVA CILJA: ČUVANJE SVOJEGA INTEGRITETA I SVOJE NEZAVISNOSTI. To praktički znači, da će Jugoslavija i u buduće sačuvati svoju nezavisnost i u vanjskoj politici, te da će tu politiku voditi u skladu sa svojim životnim interesima. Sklapajući pakt s Madžarskom, JUGOSLAVIJA NJJE SEBI SVEZALA RUKU U SVOJOJ VANJSKOJ POLITICI. Ona je i za budućnost sačuvala punu slobodu svojega rada, zadržavajući ne samo formalno nego i stvarno sve atribute nezavisne državne zajednice. O tome nije bilo ni jednoga časa sumnje, niti je bilo s koje strane moglo biti kakve sugestije, koja se ne bi slagala s tim temeljnim principom naše vanjske politike. Vanjska politika Jugoslavije služit će samo njezinim interesima i suradnji sa svima državama, koje teže živjeti s njome u prijateljstvu, a napose suradnji sa susjedima, koji poštuju njezin teritorijalni integritet i njezinu nezavisnost. Činjenica, što je moglo doći do ovoga pakta i što je sklapanje toga pakta povoljno primljeno i u Berlinu i u Rimu, dokaz je, da se u ovim dvama centrima Jugoslavija smatra državom, s kojom je korisno živjeti u prijateljstvu, kao što i Jugoslavija smatra, da je za nju korisno prijateljstvo s njezinim susjedima“.

СТАЊЕ РАЂАЊА У ЈУГОСЛАВИЈИ

Према подацима, које је не давно објавила ревија „Социјални архив“, у Југославији је националитет показао следећи пораст по бановинима (пре образовања бановине Хрватске), за последње три године: На 1.000 становника у Врбаској бановини 47,8 у Дринској 43,3, у Варларској 42,9, у Приморској 36,5, у Моравској 34,1, у Зетској 33,6, у Савској 29,4, у Дунавској 27,2 и у Дравској бановини 26,7 рођења, на годину. Како се види, Словеначка је најслабија, а сиромашна Врбаска бановина најбоља. Слабије од словеначког подручја је само управна територија Београда, где је било на 1.000 становника само 19 порода на годину. Занимљиво је такође да су на првим местима, по прирасту порођаја, Врбаска и Дринска бановина, у којима има сразмерно највећи број муслимана.

ČITAJUĆI NOVINE...

Zagrebačka „HRV. STRAŽA“ o-vačo piše o odnosima između Srba i Hrvata, u upoređenju sa narodima u Švajcarskoj:

„U Jugoslaviji se radi o tri naroda, na relativno velikom i nehomogenom prostoru, koje dijele stoljeća života, u različitim političkim prilikama. Hrvate i Srbe dijele vjera i različite kulturne orijentacije. U Švajcarskoj postoje četiri službena jezika, ali zato narod spajaju relativno malen i geografski jedinstven prostor, stoljeća zajedničkog državnog života, zajedničke tradicije i kulturne orijentacije.“

Za frankofurtimešku logiku, dakle, tri naroda, koja govore tri različita jezika (nemački, francuski i italijanski), i koji pripadaju posve različitim rasama, — imaju „sve jedinstveno i sve zajedničko“. Dok naprotiv Srbi i Hrvati, koji imaju jedinstveno poreklo, jedinstven jezik i jedinstvenu rasnu pripadnost, i koji su daleko više pomešani međusobno od Švajcaraca, — imaju „sve nehomogeno“ i „sve ih deli“.

A to što ih „deli“, svodi se u stvari na tuđe i koterijske interese!

Čitamo, da je u Zagrebu održana konferencija o podjeli Suzora, pri čemu su se javila dva mišljenja: Prvo, bukačko, da se podjeli sve; i drugo, koje doduše računa sa bukačima, ali računa i sa

razborom, pa traži da rentno osiguranje, u interesu sami nameštjenika, ostane zajedničko.

Pošto partijski listovi ne beleže, koje je glediste bilo u većini, izgleda da je to bilo ono — razborito...

Zagrebačka „Hrv. straža“, u broju od 17 decembra, donosi na prvoj strani vest o **POHODU NA VASINGTON**, u kojima javlja da će glavni sindikat američkih lučkih radnika manifestirati protiv pomoći Engleskoj. U istom broju objavljuje članak, pod naslovom „Italijani su se borili kao lavovi“. Kao i članak o značenju saradnje između Nemačke i Francuske. U članku se citira pisanje francuskih listova o saradnji sa Nemačkom, pa se vidi, ako se Nemci uvere da se radi samo o privremenoj taktici, da će svi naponi francuske vlade ostati uzaludni. Zatim se navodi pisanje Z. Lesdalna, koji kaže, da su „uzaludne nade onih Francuza, koji se nadaju u Englesku“. Lesdahn piše, da „nad Engleskom bijesne dani Apokalipse“ i da je „Evropa odahnula na glas o saradnji francuske vlade sa Nemačkom“.

„Hrv. straža“ završava:

„Ovakvi članci nijesu rijetkost u francuskim listovima. Vrijedno je, da o ovim pogledima razmisle vi oni, koji žive na prostorima između Atlantika i Pacifika“.

Тако је!

„Нова Српска Рјеч“, која излази у Загребу, пише у последњем броју:

„Дефетизам је код нас скоро преко ноћи сдигтен и стјеран на траг у канале, одакле је долазно. Са гордошћу и свијестан историјске истине, изнесене у Свом прводецембарском говору, могао је зато Југословенски Кнез Намјесник Павле да изрекне оне одлучне ријечи.“

Наш селјачки народ је изнемадио још једанпут све оне који су рачунали да је он већ подлегао малодушности. Једним скоком, једним сврставањем, на знак покусне узбуне, ми смо опет извојевали једну побједу и очували част нашег образа.“

Словеначки „Кметски лист“ доноси уводник, под насловом „Југословени су непорушава целина“, у коме каже, између осталог:

„Живот има само тада своју вредност, ако га живимо по слободној вољи. Ми Југословени желимо да наставимо свој живот, онако како то одговара нашој природи. Наши пређи нису гинули на свима могућим бојштима, зато да робујемо било коме; већ да будемо слободан народ у слободној држави. А слободу можемо очувати једино ми сами! Хоћемо да будемо слободни Словенци у окриљу слободне Југославије! Никада више неће Словенац крварити за туђина; а за одбрану властите слободе није нам тешка никаква жртва!“

СОКОЛСКИ ПЕСНИЦИ

Нисмо једини

К'о месец кроз грње огољено вукох се у твоје срце рањено, — да печат туге буде јаснији, а крик бола двоструко јачи.

Крик ће нестати у ноћи, — неће се ни знати за њега, — али ће печат туге дуге остати и ја ћу у теби себе видети.

Нисмо једини — одвојени и уједно, — нежност и бол заједно, — где разум оштрицом својом сече љубав и живот крши.

Ти мене а ја тебе зовем, и у толикој близини — нема нас,

док се живот не сврши, к'о сан пред зору — страдања, Бранко Ј. Крчум

НАШИ У АМЕРИЦИ

Југословенски исељеници у Чикагу основали су недавно драмски клуб, под именом „Бранислав Нушић“. Клуб је већ отпочео радом, уз потпору осталих организација наших исељеника.

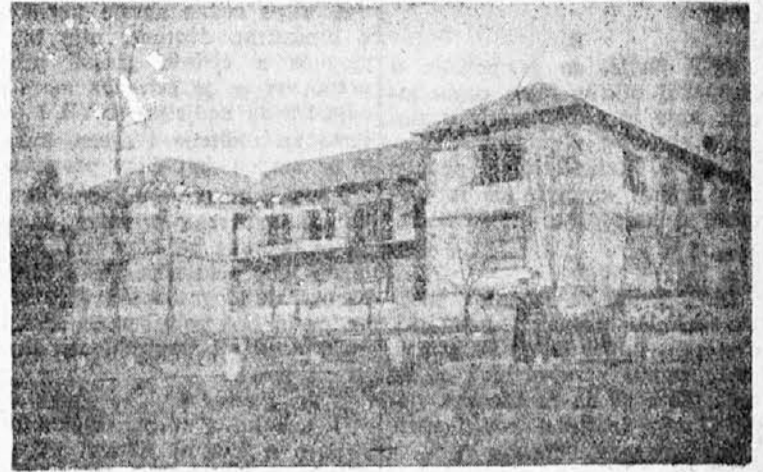
Певачко друштво „Исидор Бајић“, које су наши исељеници у Акрону основали пре десет година, прославило је ових дана десетгодишњицу рада. Том приликом приређен је концерт, на коме је наступила наша славна певачица, гђа Зинка Кунц-Миланов, која је у Америци прославила име наше земље.

И певачко друштво „Алекса Шантић“, у Саут Бенду, успешно наступа. Недавно је приредило уобичајени јесењи концерт, на којем је наша песма освојила многобројну публику.

Соколско друштво Грачаница подине велики соколски дом

Соколско друштво Грачаница отпочело је летос изградњу свога дома и за врло кратко време довело га под кров. Толико су им дозвољавала материјална средства. Да би могли покрити дом, друштво је одржало две забаве, у Грачаници и у Тузли, и тим приходом омогућило да

исплати дуговања мајсторима. Сама забава у Тузли дала је око 14.000 динара. Захваљујући заузimanju соколског друштва Тузла, друштво Грачаница, дочекало је у Тузли срдечно, не само од стране браће и сестара, већ и од стране грађана.

Događaji kod nas i u svetu

Već u prošlom broju smo javili o poseti mađarskog ministra spoljnih poslova, grofa Čakija Beogradu, i o razgovorima koje je tom prilikom vodio, sa predstavnicima naše državne politike. Poseta grofa Čakija trajala je dva dana i završena je sklapanjem pakta o većitom prijateljstvu između Jugoslavije i Mađarske. Posle toga je grof Čaki proveo dva dana u lovu u Slovenačkoj i vratio se u Budimpeštu.

Jugoslovenska, kao i mađarska štampa, popratila je sklapanje ovog pakta člancima, u kojima se ističe vidno zadovoljstvo i značajna uloga, koju će taj događaj imati za očuvanje mira u Podunavlju i na jugoistoku. Strana štampa je posvetila takođe veliku pažnju sklapanju ovog pakta, podvlačeći, da njime, ni jedna ni druga država nisu uzele nikakvu obavezu u vođenju spoljne politike.

Položaj na Balkanu se, prema pisanju domaće i strane štampe, i dalje stabilizuje. Turska štampa ističe odlučnost balkanskih naroda da očuvaju mir, ali i punu nezavisnost i integritet svojih granica. Bugarska štampa ističe takođe normalne odnose sa svima balkanskim susedima, a naročito prijateljstvo sa Jugoslavijom. Bugarski kralj Boris je održao delegaciji Sobrañja govor, u kome je kazao, da je najveća želja Bugarske da nastavi politiku mira prema vani i socijalnog obezbeđenja prema unutra.

Vodeća ličnost francuske vlade, g. Laval je predao ostavku, a na njegovo mesto je, kao ministar spoljnih poslova, došao g. Flanden. Kada se zna, da je g. Laval bio glavna i najaktivnija ličnost u današnjoj situaciji u Francuskoj, razumljivo je da je ova promena izazvala opštu pažnju, pa o njoj kruže najrazličitiji glasovi. To utoliko više, što se javlja, da je g. Laval, posle istupa iz vlade, bio policijski konfiniran. Međutim je nemački poslanik u Parizu g. Abec, posetio Viši, gde se sastao sa maršalom Petenom, nakon čega je g. Laval bio pušten na slobodu, pa je imao zajednički sastanak sa g. Petenom i g. Abecom. Tvrdi se, da će g. Laval ući ponovo u vladu; javlja se da je unapšen g. Marsel Dea, urednik „Evra“.

Najprotuslovnije vesti kolaju o tim promenama. a italijan-

ski listovi pišu, da je sve to unutrašnja stvar Francuske. Francuski listovi uveravaju, da će se dosadašnja politika, u odnosu prema Nemačkoj nastaviti, utoliko pre što je i g. Flanden poznat kao odlični pristalica te politike. Nemačka štampa ističe takođe da Nemačku zanima pitanje, da li će se ta politika zaista nastaviti, a strani listovi pišu, da bi trebalo da dode i do novih promena u francuskoj vladi.

Operacije u Africi se nastavljaju i bitka se vodi neumanjenom žestinom, što potvrđuju italijanski i engleski izveštaji. Italijani tvrde, da su Englezi bacili u akciju ogromne sile i veliki broj bornih kola, u cilju da bi postigli neki uspeh, koji im služi za propagandu. Englezi javljaju, da su, posle zauzimanja Sidi El Barana, osvojili takođe Solum, Kaputo i Sidi El Omar; da su prešli na italijansku teritoriju u Libiji; da su opkolili italijansku bazu Bardija i da stalno napreduju. Ne kriju se međutim teškoće tog napredovanja u pustiari.

Usled velike studeni operacije na italijansko-grčkom frontu u Albaniji su usporene. Italijani javljaju o mestimičnim uspešnim protunavalama, a Grei o stalnom, i ako laganim napredovanju.

Američki pretседnik Ruzvelt se vratio sa inspekcijom putovanja, pa listovi najavljuju pojačanje vojničkih priprema Amerike i pojačanje pomoći Engleskoj. Listovi vode oštru kampanju za povećanje naoružanja i tvrde, da Amerika treba sve da učini za odbranu slobode i demokratije u svetu. U poslednje vreme se govori, da je Engleska zatražila i finansijsku pomoć Amerike.

„Völkischer Beobachter“ objavljuje članak Hansa Decke o prilikama u današnjoj Španiji, i kaže da su te prilike vrlo teške. List piše, da već od ranog jutra čitave kolone žena stoje pred trgovačkim radnjama, mlekarnama i pekarnicama, da nešto dobiju. Zalihe živeža su toliko male, da nikakvo racioniranje ne pomaže. Dve trećine Španaca odeveni su još uvek u letnja odeća, jer nema štofova. Ma da je letina bila prilično dobra, na trgovinama se nalazi još samo dovolj-

Соколска чета у Сочковпу, друштво Грачаница, прославила је свечано дан Уједињења са школом. На прослави учество-

вао је и већи број сеоских жена, поред бројне браће и осталих мештана.

Из Чешке Обце Соколске

Главни одбор Чешке Обце Соколске је одржао седницу, 7 децембра, у Тиршевом дому у Прагу, и донео закључак о програму рада за г. 1941. У извештају о господарском стању ЧОС, наглашено је, да су приходи од савезних зграда врло активни. Овдешњи фонд је такође активно господарно својом имовином и ликвидирао 2846 озледа. На отштету је било исплаћено 454.682 К. Добитци фонда били су подељени школама за вежбање. Одлучено је издати календар, са знаком свих приредаба и школа ЧОС, у ценом формату.

Тамо ће бити сви подаци о 30 различитих школа и течајева, који ће се одржати у Тиршевом дому, и 18 изван Тиршевог дома. Предлог буџета за г. 1941 пење се на 9 и по милиона круна. Очекује се, да ће приходи од чланске порезе бити једнаки, као и ове године. Одлучено је, да се обавезна претплата соколске штампе, за све јединице, продужи до краја г. 1943. На крају је изабран одбор, који ће саставити кандидатску листину за бирање новог председништва ЧОС, које ће се обавити на цролеће.

no krompira. Najteže je pomanjkanje hleba i masti.

„Danziger Vorposten“ objavljuje članak o novoj Evropi i poziva sve države, da se priključe planovima sila osovine. Što se tiče Švedske i Švajcarske, nemački list kaže, da se obe zemlje opiru da se priključe novom poretku, na svoju štetu. Međutim se Evropa ne može obazirati na Švedsku i Švajcarsku, koje još uvek hoće da ostanu u demokratskim zabludama, zbog uticaja slobodnih zidara.

DNB javlja, da je policija u Slovačkoj otkrila tajnu organizaciju, koja je radila protiv postojanja slovačke republike. Uapšno je 30 lica, koji su pozvani kao krajnji levičari, još iz vremena čehoslovačke republike.

DNB javlja, da je jedan čilenski inženjer pronašao nov jaki eksploziv, kojim se, sa 50 grama, može razbiti granitni blok od 50 tona. Kaže se da će čilenska vlada (Južna Amerika) podići tvornicu takvog eksploziva.

Rad sokolskog društva Kotor

Sokolsko društvo u Kotoru radi već trideset godina neumorno na narodnoj stvari, bez obzira na prepreke, koje ga nisu mimošle niti ga mimošle. Kao najstarije društvo u Kotoru, ono je steklo opće simpatije, ali i dosta neprijatelja, koji međutim nisu mogli i neće moći da ometu sokolski rad. Društvu mnogo nedostaje vlastiti dom, pa će posvetiti sve sile, da dođe do svog krova. Iako zbog toga nastaju teškoće u tehničkom radu, on se razvija u svim kategorijama.

U ovoj sezoni društvo je održalo početkom oktobra prvu priredbu, vrlo uspjelu akademiju, koja je ponovljena i u Risnu. Jednako je uspjela i komemorativna akademija povodom Devetog oktobra. Naraštajci marljivo polaze tečaj za odbranu iz vazduha, koga održaje mjesno vatrogasno društvo. I na samaričanskom tečaju učestvovao je lijep broj članica i naraštajki. Prosvjetni rad je također na visini. Često se drže predavanja i govori pred vrstom. Nedjeljom se priređuju članski sastanci sa zabavom.

Nedavno su naši naraštajci osnovali „Omladinski otkajek“ koji je pokrenuo list „Naraštajac“, koji je vrlo srdačno primljen. Vrijedni naraštajci ga izdavaju bez potrebnih sredstava, ali jaka volja namakla im je najnužnije. I ostali rad je na visini, pa Sokolsko društvo u Kotoru može ponosno da pogleda na proteklih trideset godina svoga rada.

Jedno priznanje br. Zim. Pavlovića

U nedelju je u Beogradu održana skupština Srpskog biciklističkog saveza, na kojoj je jednoglasno izabran za predsjednika, naš brat, pukovnik Dimitrije Pavlović, komandant artiljerijskog puca Kraljeve garde i pročelnik Streljackog i biciklističkog otkajeka Saveza sokola K. J. Ovim izborom pukovnik Pavlović dobio je još jedno zasluženno priznanje za svoj rad na polju propagande biciklističkog sporta u našoj zemlji. Brat Pavlović jedan od pionira biciklizma među sokolima, na čestitamo bratu Pavloviću na ovom izboru!

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Na predlog ministra za fizičko vaspitanje, Dušana Pantića, potpisan je ukaz kojim se odlikuju ordenom Jugoslovenske krune IV reda zastava Sokolskog društva Matica u Skoplju, zastava Sokolske župe u Prištini i zastava Sokolske župe u Petrogradu.

Sokolsko društvo u Kastvu priredilo je Nikolinje večer. Međutim, usled velike navale publike, a premalene dvorane, nije bilo moguće u cjelosti izvesti program, već se je priredba morala odgoditi za nedjelju, 15-VII i to samo za roditelje i djecu, kako bi se mogao dati čitav program.

I ovaj puta se je dokazalo, kako za društvene priredbe dosadanja dvorana ne odgovara. Bilo je do 1000 posetnika. Nova vježbaonica je dograđena i pokrivena, pa bi bilo potrebno da se što prije završi, i upotrebi za društvene svrhe.

U subotu, 7 o. m., Sokolsko društvo u Velikoj Kikindi priredilo je, u okviru SPP, zajednička večeru, kojoj je prisustvovao lep broj sokola. Na večeru je došao i starešina župe iz Petrograda, brat Dr. Miša Matić, sa gospodom. Za vreme večere govorio je starešina, brat Dr. P. Bojanić, o sokolskom radu u prošlom mesecu i o pretstojećoj akciji za zimsku pomoć. Takođe je pozdravio prisutne ratare ističući sokolsku brigu za naše selo i pozvao ih da se u što većem broju upišu za članove sokola i time pomognu sokolske poduhvate. Govorio je potom starešina župe, brat Dr. Miša Matić. Njegov lep rodoljubivi govor saslušali su svi prisutni sa najvećom pažnjom i često prekidali uzvicima odobravanja.

Posle večere otpočela je igranka uz opšte pevanje rodoljubivih pesama, u čemu su napose prednjačili stariji sokoli davajući tako lep primer mladima.

Sokolsko društvo Sv. Peter v Sav. dol. je imelo v oktobru svoj redni, lep uspeli občni zbor, na katerem so bili izvoljeni sledeći funkcionari: starosta Ivan Rebolj, tajnik Požar Metod, prosvetar Božena Srebotnjak, blagajnik Amalija Srebotnjak, načelnik Lanišek Ivan, načelnica Božena Srebotnjak, matrikarka Požar Pavla, knjižničarka Ušen Terezija, gospodar Šribar Edo.

Novoizvoljena uprava je priredila svoje delo u uvedbo redne, celoletne telovadbe vseh oddelkov in z organizacijom rednih prosvetnih sestankov, na katerih članstvo s predavanji temeljito spoznava sokolski in nacionalni program.

Na sokolskem Miklavževanju je društvo bogato obdarilo 50 Sokoličev. Za prihod Novega leta pripravljajo šentpeterski Sokoli tradicionalno Silvestrovanje.

Pišu nam iz Milne na Braču: Ovih je dana u Parani (Argentina) umro Alberto Marangunić, ugledan iseljenik, opće poznat kao čovjek najširih socijalnih shvatanja, dobrotvor i odličan rodoljub. Volio je mnogo naše Sok. društvo, kumovao našoj društvenoj zastavi i obvezao društvo mnogim dobročinstvima. Sačuvati ćemo njemu trajnu i hartu uspomenu među nama! Neka mu je laka zemlja a porodici iskreno saučestuje.

Za postradale u Bitolju sabrali su članovi Sokolskog društva Milna međusobno din. 370.— i tu svotu predali Sok. župi—Split, da

tim skromnim doprinosom dokažu ljubav naprama našoj braći na Jugu.

Sokolsko društvo Celje matica nam piše: V soboto, 7. decembra je društveni prednjački zbor priredil v telovadnici predvsem za telovadeče članstvo družabni večer, ki ga je nazval „Vesela telovadna ura“. Na pobudo sester je sokolski Miklavž s primernim poukom obdaroval poedine brate in sestre.

Božičnica za deco. Naša neumorna sestra, Zofka Debelakova, je tudi letos pokrenula živo akcijo, da bo deca deležna prijatelnega razvedrila, da bo pogoščena, revna pa še posebej, obdarovana. Sestra Angela Sadarjeva pripravlja za to priliko božični prizor v treh dejanjih. Seveda bo deco razveseljeval tudi društveni orkester. Prireditev bo v nedeljo, 22. decembra, v Narodnem domu.

Sokolsko društvo u Velikoj Kikindi otpočelo je pre kratkog vremena sa izdavanjem zidnih novina, koje su naišle na simpatičan prijem kod sokolskog članstva i kod ostalih građana. Posebnu pažnju izazivaju zidne novine prilikom društvenih večeri, koje se održavaju jednom mesečno. Poslednja večera održana je prošle subote i, po uspehu je prešla očekivanja. Čist prihod namenjen je podizanju „Gradine Kralja Petra II.“

U Tuzli je otpočeo župski tečaj za članice i naraštaj, na kome se uvečavaju proste takmičarske vežbe za 1941 godinu. U tečaju je lep broj sestara iz Zvornika, Brčkog, Gračanice, Olova, Tuzle, Kreke i Lukavca. Tečaj je zasnovan na internatskoj bazi, a vodi ga savezna prednjačica, sestra Stifter, u zpmoć sestre Lakić, zamenice župske načelnice.

Sokolsko društvo Hrastnik, župa Celje priredilo je za sokolsku decu „Miklavževanje“ i tom prilikom obdarilo 70 dece. „Miklavževanje“ sa zabavom za odrasle, priredeno je u nedelju 8. decembra uveče, u velikoj sali sokolskog doma.

Pošto je sa velikim uspehom odigrana jedna komedija od Branislava Nušića, kazališna družina priprema komad „Utopljenec“, za koga već odsada vlada velik interes.

Sokolski kino vrlo dobro napreduje i pretstavlja za društvo glavni izvor dohodaka. Društvo je ove godine nabavilo nov zvučni aparat; a kod izbora filmova stara se, da zadovolji mnogobrojnu kino-publiku.

Sokolsko društvo Duga Resa priredilo pretprošle nedelje Nikolinje za decu, koje je bilo odlično posjećeno i od djece i odraslih. Poslije prigodnog igrokaza, podijeljeni su djeci darovi. Svako dijete je dobilo po neki dar, što je izazvalo veliku radost.

Društvo je priredilo izlet u Gornje, prilikom osvećenja tamošnjeg sokolskog doma, gdje je uzelo učesća na svečanostima. — Prošlu nedjelju je smučarska sekcija priredila izlet u selo Gršćake, gdje je velik broj članova proveo dan u zimskoj prirodi, na smučkama.

Sokolsko društvo Slovenske Konjice za Miklavža je tudi letos obdarovalo pridno sokolsko deco in naraštaj, zvečer pa je bil v Narodnem domu prijeten Miklavžev večer za odrasle.

„Reči Jovana Cvijića“ uredba da se raspiše po celavoj Jugoslaviji!

Već u prošlom broju smo pisali o novoj svesci sokolske knjižnice, koju je izdao Savez Sokola K. J. a koja nosi naziv „Reči Jovana Cvijića“. Ta sveska obuhvata dvostruko više stranica nego „Viteško zaveštaje“, pa ipak je Savez ostavio istu cenu od jedan dinar po svesci. Učinili smo to iz razloga, da bi velike konstruktivne misli

našeg učitelja Cvijića mogu da prodru u najšire krugove naroda. Nađamo se da he br. župe sad učiniti sve, da ova namera Saveza dođe do što punijeg ostvarenja; da he preduzeti smišljenu organizaciju prodaje, putem sokolskih jedinica, škola i knjižara, kako bi postigao što veći uspeh. Narocito treba iskoristiti proslavu Prvog decembra, za rasturanje ove lepe i korisne knjižice, koja treba da se nađe u svakoj našoj kući u rukama svih onih, koji misle na opšte narodne stvari i vode se brigom za opšte dobro.

Naručbe, uz unapred poslan novac treba slati što pre, kako bi u slučaju potrebe mogli štampati na vreme i drugo izdanje i udovoljiti do 1 decembra svim potrebama.

Veliki beogradski list „Politika“, objavljuje u broju od 22 novembra, dug članak o knjizi „Reči Jovana Cvijića“, ističući, da je Savez Sokola, objavljivanjem ove knjizice, učinio veliku uslugu našem narodu u današnjim vremenima, popularizujući velike misli ovog velikog jugoslovenskog propovednika borbe i rasnog ponosa.

Osvećenje sokolskog doma u Bijeloj

Sokolsko društvo Bijela, Boka Kotorska, osvetilo je prošle nedelje na svečan način svoj dom i ujedno proslavilo tridesetogodišnjicu rada. Čitavo mesto bilo je okićeno zastavama a sokoli i građani srdačno su pozdravljali brojne goste, koji su stizali iz čitave Boke. Narocito srdačno je pozdravljen izaslanik Nj. V. Kralja,

Sokolski listovi u Jugoslaviji

POVODOM MESECA SOKOLSKE ŠTAMPE

U Savezu sokola Kraljevine Jugoslavije izlazi četiri lista „Sokolski glasnik“ zvaničan je organ Sokolskog saveza i izlazi jedanput nedeljno. U savremenom novinarskom obliku, ovaj list prati ceo sokolski život, daje ton i iznosi shvatanja južnoslovenskog sokolstva na sve naše sokolske i nacionalne probleme. Osim toga „Sokolski glasnik“ prati život i svih sokolskih župa u zemlji, prati rad slovenskog sokolstva, a čitav naš nacionalni-kulturni, društveni i privredni život posmatra kroz prizmu sokolske ideologije sa ciljem da sokolstvo približi svim granama javnoga života.

„Naša radost“ namenjen je sokolskoj deci. Kao glasilo načelnštva Saveza sokola Kraljevine Jugoslavije izlazi „Prednjački zbornik“ i to jedanput mesečno.

Osim ovih saveznih sokolskih listova izlaze i sokolski listovi pojedinih župa i to „Oko sokolovo“, organ sokolske župe Beograd; „Soko na Jadranu“, organ sokolske župe Split, Šibenik i Sušak; „Vestnik“, organ sokolske župe Celje; „Bratstvo“, organ sokolske župe Osijek; „Čuvajmo Jugoslaviju“, organ sokolske župe Karlovac; „Knjiga za sokolsko selo“, organ sokolske župe Mostar; „Gorenjski sokol“, organ sokolske župe Kranj; „Sokolski lutkar“, list za unapređenje lutkarskih pozorišta među sokolima. Ovaj list izdaje međužupski lutkarski odbor Sokolskih župa Dravske banovine u Ljubljani.

Kao organi pojedinih sokolskih društava izlaze listovi: „Sokolska volja“, glasilo ljubljanskog sokola; „Glasnik“, organ sokolskog društva Indija; „Sokolski život“, organ sokolskog društva Subotica; „Mladi Soko“ list naraštaja Sokolskog društva Split; „Sokolsko gledališče“, mesečni list sokolskog društva Trbovlje; „Sokolska straža“, „Sokolski vesnik“, list za sokolsko vaspitanje dece i naraštaja „Put Ruskego sokolstva“, list Pokrajinskog ruskog saveza u Beogradu.

Osim ovih listova, prosvetni odbor Saveza sokola Kraljevine Jugoslavije izdaje kao stalnu biblioteku zbirku, pod imenom „Sokolska misao“.

Savez Sokola počeo je izdavati „Biblioteku za narod“, uz cenu od 1 dinara, od koje su već izašle tri sveske.

Sokolski savez izdaje i jednu veoma lepu dečju biblioteku za pozorište sa lutkama.

Pored toga, sokolska župa Beograd izdaje „Malu sokolsku biblioteku“, a Sokolska župa Skoplje štampa „Sokolski prosvetno-privredni rad po društvima“.

ppukovnik S. Ivković, kojom prilikom su priredene manifestacije Kralju i Jugoslaviji. Prisutni su bili i komandant Zetske divizije, general Varjačić, komandant Boke, g. Kuzmanović i drugi brojni odličnici.

Osvećenje doma obavili su pravoslavni paroh, g. V. Morović i katolički sveštenik, g. Josip Krajić, održavši tom prilikom tople patriotske govore. Govorili su još general Varjačić i predstavnici sokola, pa su svečanosti nastavljene i završene, uz ponovljene manifestacije za sokolske i narodne ideale.

Sokolsko društvo Bijela ponosno je na svoj lep dom, koga je izgradilo uz teške žrtve i koji će poslužiti za rasadište svega što je jugoslovensko u ovom delu Boke.

Rad u Sokolskom društvu Slovenjgradec

Sokolsko društvo Slovenjgradec spada svakako među najagilnije sokolske jedinice u Sloveniji po svome svestranom i uspešnom radu, na svim poljima sokolske i nacionalne delatnosti. Društvo ima dom, koji je pravo rasadnik nacionalne misli i stecište svega kulturnog života i rada u Slovenjgradcu. Svakog dana u domu je živo kao u košnici. Kategorije članstva, naraštaja, i dece vežbaju neprekidno. Ni prosvetni rad ne zaostaje za tehničkim, jer su predavanja i govori pred vrstom uvek dobro posećeni. Sokolska štampa je čitana u velikom broju. Sokolske priredbe su pravi događaj po uspesima i o njima se danima govori.

U društvenom domu nalaze se i prostorije za zabavu. Tu je i kuglana, čitaonica i dr. Za uspešan rad ovog uzornog sokolskog društva ima najviše zasluga agilne društvene uprave, na čelu sa vrednim starešinom, bratom Ivanom Rojnikom.

Visoke škole u Jugoslaviji

U predlog budžeta za 1939.-40. god. ministar prosvete priložio je statističke podatke o stanju visokih škola u Jugoslaviji. Iz tih podataka slede, ovi podaci:

Ukupan broj studenata na svim univerzitetima u Jugoslaviji bio je 16.969 (muških 13.547, ženskih

3422), nastavnika 750, asistenata 363. Od toga je u Beogradu bilo 8955 studenata, 278 nastavnika, 189 asistenata; u Zagrebu 5384 studenata, 275 nastavnika, 135 asistenata; u Ljubljani 1965 studenata, 162 nastavnika, 32 asistenata; u Skoplju 164 studenata, 20 nastavnika, 7 asistenata; u Subotici 501 student i 15 nastavnika. Od toga ukupnog broja bio je 6311 studenata prava.

Stanovništvo Nemačke

Nem. Drž. statistički ured objavljuje u reviji »Wirtschaft und Statistik« prethodne brojke o stanju pučanstva na dan 17 maja 1939. Nakon pripojenja Istočne Marke, Sudetskih zemalja i ponovnog uklapanja u Reich Memela, Danziga, novih istočnih područja i Uupen-Malmedya računa se da na području Velikog Reicha živi okruglo 89 miliona 664.000 stanovnika. S protektoratom, koji ima oko 7 miliona stanovnika, na području Velikog Reicha živi okruglo 97 miliona stanovnika. Prema tomu Njemački Reich je poslije Sovjetske Unije brojčano najjača država u Evropi. Daleko iza njega je Velika Britanija sa Severnom Irskom (47,5 miliona), Italija (44,4 miliona), Francuska (42,0 miliona) i Španija (25 miliona).

Naraštaji, saradjujte u „Mladom Sokolu“

Jedan dobar sokolski listić

„Sokolски весник“, лист за соколско васпитање деце и нараштаја, издаје и уређује брат Димитрије Рашић средњи школски надзорник у Срем. Митровици већ пуних девет година, ширећи соколску мисао међу децом и сељацима, не жалећи и материјалне издатке.

Уређивање весника води брат Рашић са много љубави. Садржај сваког броја је врло интересантан за децу, која и сама сарађују.

Када се чита Соколски весник нарочито упада у очи колико деца воле Краља, Отаџбину, војску, школу и т. д. Неговати љубав према тим светињама значи урезивати у дечију душу најлепше особине.

Сарађивање школске деце у овоме листу је обилно. Сарадника има готово у свим школама сремско-митровачког среза.

Уредник „Соколског весника“, као искусни соколски радник чини много за соколску идеју на селу, па је потребно да „Соколски весник“ буде што више ширен и читан.

Брату Рашићу желимо што више успеха у „Соколском веснику“ као и у марљивом ширењу соколске мисли на селу.

Вишњићево.

Стјепан Церовечки

„ДУХОМ КОСОВСКОГ СОКОЛСТВА“

Соколска жупа Цетиње издала је недавно, уз цену од 5 динара, књижицу, „Духом косовског соколства“, испуњену садржајем у вези са прошлогодњом прославом 550-годишњице битке на Косову. Књижица је врло укусно опремљена, са сликом Краља Ујединитеља на насловној страни. Поред чланка брата Гавре Милошевића, старешине цетињске жупе: „Српска војска на албанској Голготи“, и његовог говора штампаног своједобно у „Соколском Гласнику“, у књижици је оштампан и занимљив чланак генерала М. Арачића, „На-

ша борба“. Уводни чланак написао је жупски просветар, брат П. Ускоковић. Вредна је спомена и песма „Осветници Косова“, од Дубовице. По трајној вредности садржаја, књижица завређује да се нађе у свима соколским јединицама, па је топло препоручамо. Добија се код жупе Цетиње.

Novе sokolske jedinice

U Sokolској župi Skoplje osnovane su nove sokolske jedinice (povereništva) u selu Brajasu, sa br. R. Jovanovićem; — u Gorancima, sa sestrom Katarinom Alvanović i u Grlici sa br. Milojem Čaničević i u Starom Kačaniku.

ЧАСОВНИЧАР И ЛУВЕЛИР М. МИТРОВИЋ

Теразије 22 (до Москве)

има швајцарских часовника ва руку и деп, златног накита, кристала, сребра, пехара и плакета

Браћи и сестрама попуст
Цене врло солидне. Стручан рад
Тражите цене за израду **клинаца и значака**

5—st

Josip Bauman

VELEŽGANJARNA

Izdelovalnica likerjev, ruma, konjaka in sadnih sokov

ST. ILJ PRI MARIBORU
Postaja Št. Ilj - Drav. banovina

Pristna slivovka, Pristna droženka, Pristni brinjevec, Brandy medicinal, Crem likerji, Rum, Pelinkovec, Spirit, Štajersko vino, Malinovec

Detaljna prodaja na malo u Mariboru

Pismene porudžbine slati u Št. Ilj v Slov. Goricah

Preporučam se braći za potrebe prilikom raznih priredbi

Pripadnikom sokola se priporoča gostilna

„FIGOVEC“

HOČEVAR FRANC

LJUBLJANA
Tyrševa ul. 13

(61-1)

„Терма“

patentirani grejač

50%

uštedi na ogrevu

Jedini proizvođač:

BALKANMETAL

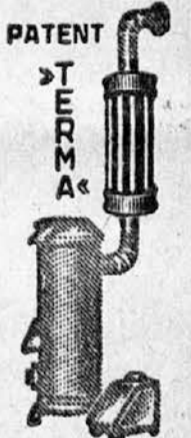
FABRIKA LIMENE I METALNE ROBE

SUBOTICA

Tražite besplatan ilustrirani prospekt

(63-1)

Jadranska Plovidba d. d. - Sušak

Brzjavi: Jadroplov
Telefon: 2-36, 2-37

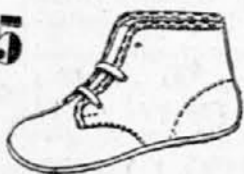
Brza parobrodска služba iz Sušaka za Dalmaciju i obratno.
Redovita veza za sva mjesta na domaćoj obali, kao i za sve otoke.
Putničko-teretne pruge iz Sušaka za Dalmaciju, kao i u lokalnom saobraćaju.
Izvrсна kuhinja -- dobra posluđa.

Upute i vozne redove daju: Direkcija društva u Sušaku, sve agencije na moru, kao i svi uredi društva „Putnik“ i „Wagons-Lits“.

(60-1)

КАД ПРАЗ СТЕГНЕ-ОБУЈТЕ СЕ ТОПЛО

25

2560-56
Као перо лагане ципелице за мале бе-
бе, израђене од филца.
Од броја 19 до 33 Дин 25.-
Од броја 23 до 26 Дин 29.-

45

7252-57
Високе кућне папуче за децу, израђе-
не од топлог вуненог дубла:
Од бр. 27 до 30 Дин 39.-
Од бр. 30.5 до 34 Дин 45.-
са опшивеним њоном:
Од бр. 27 до 30 Дин 45.-
Од бр. 30.5 до 34 Дин 49.-

99

5461-44702
Дечије ципелице од смеђе мекане ко-
же, широког и удобног облика. Њоно-
ви су од коже. Од бр. 19 до 26 Д. 99.-

99

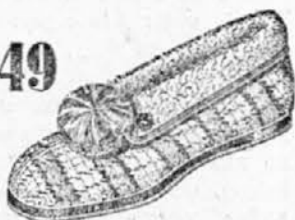
5461-64883
Врло топле дечије ципелице, израђене
од телећег бокса, комбинирани са то-
плим сукном.

149

6662-44722
Изддржљиве ципеле за дечаке од теле-
ћег бокса, са кожним њоновима и пот-
петицама.
Од бр. 27 до 30 Дин 149.-
Од бр. 30.5 до 34 Дин 169.-
Од бр. 34.5 до 39 Дин 199.-

49

7225-44
Топле женске кућне папуче од мека-
ног карираног дубла, са кожним њоно-
вима међуњоновима од филца.

39

7155-49
Женске високе топле кућне папуче од
карираног дубла, са кожним њоновима.

129

2405-66115
Удобне женске полуципеле од црног
или смеђег бокса, са машинцом на
ристу од кроко-коже.

199

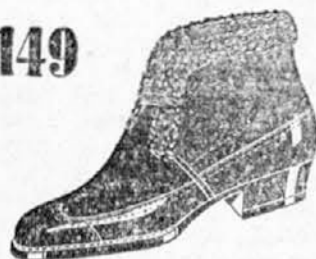
2605-64207
Еlegantне женске отворене ципеле
од телећег бокса, комбинирани са
кроком. Имају кожне њонове и дрвене
потпетице, пресвућене кроком.

199

2625-64648
Практичне женске полуципеле од фи-
ног телећег бокса на ширање, са ко-
жним њоновима и полувисоким потпе-
тицама. Израђујемо их у црној и сме-
ђој боји.

149

4065-66111
Удобне и топле женске ципеле од ко-
же, комбинирани са сукном и украшене
кримером. Имају кожне њонове и ниске
потпетице. Заколчавају се на шпангу.

199

2285-66135
Топле женске ципеле од коже, комби-
ниране са сукном и украшене кример-
ом. Изнаутра су кроз постављене
филцом. Имају кожне њонове и полуви-
соке потпетице.

329

9629-64730
Еlegantне мушке полуципеле од финог
телећег бокса, са кожним на рам ши-
веним њоновима и потпетицама

369

9679-64728
Мушка висока ципела од телећег бок-
са, са кожним на рам шивеним њоно-
вима.

Батта